

Mely városokból igényelhetők vissza szőnyegek és képek?

Külföldről érkezett csomagok és levelek címzetteit keresik

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM 18. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN HÉTEN CSÜTÖRTÖKÖN

1946 MÁJUS 2.

Nyiltan megmondjuk...

Irta: MUNKÁCSI ERNŐ

Nyiltan megmondjuk, hogy a magyar zsidóság egyre türelmellennebbül, de egyre fokozódó acélos akarattal kívánja azt az erkölcsi elégtételt és életlehetőségeinek azt a biztosítást, ami számára már régen esedékes. A felszabadulás óta már több, mint 15 hónap telt el és ezalatt különböző panaszainkat, sérelmeinket, s a teendő intézkedésekre vonatkozó javaslatainkat egyre-másra juttattuk el a kormányhatóságokhoz, s bizalommal tett várakozó állásponton voltunk. Ezt írta elő számunkra a törhetetlen hit, a fiatal magyar demokrácia becsületos szándékaiban, az a felismerés, hogy az ország millió sebtől óriásként és az összesség kedvéért várunk kell sebeink begyógyításával, bár tudtuk, hogy a mi sebeink a legvéresebbek, s a mi veszteségeink a legégbekiáltóbbak. Amikor az szonyatok évei és hónapjai, s a világtörténelemben páratlanul álló, ellenünk elkövetett förtelmes büncselekmények után, az egészében halálra ítél és a 80%-ában tényleg megsemmisített magyar zsidóság maradványa magához tért aléltóságából, nem bosszúért, véres megtorlásért, azonnali kártalanításért szólalt fel — csak életlehetőségeinek biztosítását követelte, amikor azt mondta, hogy

„a magyar zsidóság történelmének mélypontján joggal forr bennünk az elkéseredés és a magyar nemzet becsületre megkívánja, hogy igazságot, elégtételt és jóvátételt szolgáltatassanak a magyar állampolgárok legjobban sanyargatott rétegének és olyan intézkedések történének, amelyek a megmaradt zsidóságot életlehetőséghez juttatják, a jövőben pedig minden hasonló katasztrófa bekövetkezését cleve is lehetlenné teszik. Az elégtétel és jóvátétel nemcsak a magyar zsidóságnak, hanem az egész magyar nemzetnek emírens érdeke, s a magyar kormány — a nemzet egyetemes érdekében is — meg kell mutatnia, hogy leszámolt a mult kísérteteivel, s ha már nem is tudja feltámasztani a halottakat és nincs ereje, hogy jóvátehesse a tengernyi szenvedést,

megaláztatást, testi és lelki bánatalmakat, — legalább mutassa meg, hogy megteszi, amit tud és segítségére van a deportáltaknak abban, hogy gyorsan visszatérhessenek, testi erejüket visszanyerjék, lehetővé teszi, hogy beilleszkedjék a társadalomba a magyar zsidóságnak ez a megmaradt esekély rétege”

Hittünk abban, hogy rövidesen át fog menni az életbe az ideiglenes kormány még Debrecenben kiadott ama rendeletének szelleme, amely a fasizmus évtizedei és a zsidótörvények jogfosztásai után helyreállította a jogegyenlőséget és kimondta, hogy Budapest polgári közigazgatásának átvétele után egy hónapon belül megtörténnék a szükséges kormányzati intézkedések.

És azóta nem egy hónap, hanem több, mint egy év telt el... Nem minden, nem semmi nélkül, de ami történt, a magyar zsidóság széles rétegei számára sem elégtétel, sem jóvátétel nem jelent, még kevésbé biztosítja, hogy új életet kezdhessen. Tudjuk jól, hogy közben számos jószándéku rendelet hoztak, amelyek rólunk intézkednek, de többnyire előzetes megkérdezésünk nélkül készülték és amelyekkel a kormányzat rendet próbál teremteni, abban a káoszban, amibe a zsidótörvények és más rendelkezések sülyesztették a jogot, az igazságot. De ezek a rendeletek fél, vagy sokszor még annyit sem jelentő megoldást hoztak számunkra; csaknem valamennyiben félték nyiltan és korlátozás nélkül kimondani, hogy a zsidóknak vissza kell adni, amit elvettek tőlük. Ne legyen félreértés! A köz érdekében mindenkinek áldozatot kell hozni és a köz jóára mindenkinek sokmindenről le kell mondania — de egyenlő mértékben!

A zsidóktól sem lehet több áldozatot kívánni és a zsidókat sem lehet többről lemondani, mint másról! Amikor ezt mondjuk, előre, elvileg is visszautasítjuk a „szenvetés előjogának” hangoztatását, amit jogunk érvényesítésével szemben megfélemléssel dobtak a közönség közé, — ezzel szemben az igazság, a becsület és a

ÁRA 2,000.000 PENGŐ

reális, józan életföztön gondolatát hangortatjuk. Eppen úgy, mint a zsidótörvények idején előre jeleztük, hogy a megindított lavina nem fog nálunk megállni, hanem az erkölcsi szűz alássa a nemzet egységét és vallás együtt milliókat fog elsodorni, a végül is az egész országot romlásba kergeti, — úgy most is megmondjuk, hogy a magyar zsidóság az elmúlt években elkövetett irónatos merénylet nem maradhat nyílt seb a nemzet testében! Már pedig, ami eddig történt, nem jelentett kemény orvoslást!

Lehet-e erről beszélni, amikor a zsidó kényszerítettek tömegei, ez a józan, munkás, több nemzedéken keresztül gazdálkodással foglalkozó réteg, nem kapta vissza földjét, egyszerűen azért, mert a fasiszta törvények fokozatosan, végülis 1943-44. évben minden zsidótól minden földet elvettek. Itt is csak egyenlőséget kívánunk! Másoknál általában a 100 holdon aluli birtokot meghagyták, a zsidónak — nem lévén birtokos — semmit sem kellett meghagyni! Igaz, hogy előző cserebirtokot kaphatnak, de erre az esetek csöbény számában került sor. Ezzel szemben még az is sokszor előfordult, hogy a deportálásból, munkaszolgálatból visszatért és régi földjének megműveléséhez hozzákezdett zsidónak el kellett onnan távoznia. Ugyanígyen jelenségekkel találkozunk a jogokba való visszahelyezés egyéb frontján is, akár az üzlethelyiségek, akár az ingóságok visszaadásáról van szó, akár a megváltozott családi és egzisztenciális körülmények folytán szükségessé vált iparendélyek megszerzéséről, mindenütt számtalan kibúvó, kifogás és akadályterem, mindenhol a „befejezett tények” többi-kevésbé elismerése és a zsidóknak az elismerésre való kényszerítése. S nem hagyhatjuk itt nélkül az elhagyott Javak Kormánybizottságát sem! Itt alapvető hibának mutatkozott egyformán szabályozni a nyugatra „menekült” nyilas és a deportált zsidó ügyeit.

Nyíltan megmondjuk, hogy a magyar zsidóság ezekben a rétegekben nagy az elkeseredés, ezt nem esűkenti, hogy közülünk néhány ezret felszított az új közigazgatás és néhány tucat zsidó magas állásokba került, megkevéshé, hogy egy igen vékony réteg élvez a gazdasági betegségéből származó konjunktúra visszavirág életének előnyeit...

Nem, ez semmi! sem jelent. A megmaradt magyar zsidóság még most is szenved és sokan életük végéig fogják nyílni azt az egészségromlást, amit a deportálás, a munkaszolgálat, a gettó és az üldözések okoztak. Kifosztottak a nyilasok, a németek, jóformán tines közöttünk család, amely az utóbbi években számtalanszor nem kényszerült volna lakását változtatni, foglalkozását feleserélni és mindenki grászol! 700.000 testvérünket gyászoljuk, akiknek kiontott vére szomorú emléke kíséri minden lépésünket.

Pedig élni akarunk és dolgozni kívánunk annak az országunk jólétéért, amely kenyereit ad nekünk! De ehhez meg kell teremteni az előfeltételeket!

Ugy értesülünk, hogy az Igazságügyminiszter Úr törvényjavaslatot készít a nemzetgyűlés elé terjeszteni, amely ünnepélyesen megbélyegzi a letűnt fasiszta uralom jogfosztó törvényeit, mindazokat, amelyek vallás vagy származás alapján különbséget tettek ember és ember között. De ezzel még nem elégedhetünk meg!

A magyar zsidóság becsülete, évezredes története és elsősorban vértanui emléke, — akik azért haltak meg, mert „zsidók” voltak — megköveteli, hogy minden elegyítés és hígítás nélkül, világosan és egyenesen a magyar zsidóság, mint ilyen, kapja meg rehabilitációját. Ezt nem lehet a „vallás és származás” színtelenségében elhomályosítani!

Az új törvény világosan mondja ki, hogy megbélyegzi a zsidó-

törvények indokolásában a zsidókkal és vallásukkal szemben felhozott vádakot, mint céltalos hamisításokat!

Amilyen határozott elégtételt kívánunk az erkölcsi vonalom, ugyanolyan tiszta helyzetet kívánunk teremteni a közeli hozzátartozók nélkül elhalt testvéreink vagyona tekintetében.

Erkölcsi okok kívárik, hogy a demokratikus magyar állam bármilyen formában igazságszolgáltató legyen a tömeggyilkosságoknak! Ez a vagyona a Zsidó Helyesállítási Alap-ra szálljon, amit a magyar zsidóság maga kezeljen

és abból támogassa az üldözések folytán kárt szenvedett testvéreinket és elősegítse azoknak kilátásait, akik nem találják meg egzisztenciájukat, vagy családtagjaikat és nem tudnak élni abban a környezetben, ahol minden a meggyilkolt szülőre, gyermekekre, vagy más szerettekre emlékeztet.

Ez a magyar zsidóság mintánális követele, amelynek nincs helye: opportunitata megalkuvásnak, meghunyászkodó lealkuvásnak és beleegyző kompromisszumoknak. Ezt a magyar zsidóság vezetőségének egységes határozata állapította meg, amely mind a két Országos Iroda tanácskozásán kialakult. S hogy ezekben a kérdésekben az egész magyar zsidóság közvéleménye megnyilvánuljon, május 7-ére Országos Értekezletre hívták meg a [bányai és vidéki hitközségek kiküldötteit. Ez az értekezlet van hivatal, hogy tanácskozzon szeretteink orvoslásáról, jogaink visszaszerzéséről, amelyek nélkül élni nem tudunk és amikből nem engedünk. S elnyíltan meg is mondjuk.

A Magyarországi Izraeliták Országos Irodája jogvédő osztálya

minden hétfőn, szerdán és pénteken 10—12 óra között áll az arra rászoruló bűntestvérek rendelkezésére jogi tanácsadás előjából. Budapest, VII., Síp-u. 12. II. em. 30. a. az. szobában.

Visszaigényelhető szőnyegek és képek

Az Országos Iroda közli, hogy az Elhagyott Javak Kormánybizottságának értesítése szerint a hatóság különböző helységekből származó szőnyegeket és képeket tart őrizetében. A szőnyegek származási helye: Karcag, Kunmadaras, Tiszaszentimre, Debrecen, Berettyóújfalú, Bihar-keresztes, Komádi, Bihar-nagybajem, Csökmő, Pécs, Nagykiszta, Baja, Jász-ker, Jász-ladány, Jász-apáti, Jász-árokszállás, Putnok, János-hida.

A képek származási helye: Szeged, Szentcs, Algyő, Nyír-

gyháza, Tiszafüred, Nyírbáton, Dombrád, Tiszafüred, Parád, Eger, Demosilő, Szolnok, Mátészalka, Heves.

Ezek az ingóságok az Elhagyott Javak Kormánybizottságának XX. beraktározási és szállítmányozási osztályához (Budapest, VI., Andrássy-ut 2. III. em.) közvetlenül benyújtandó kérvénnyel visszaigényelhetők. A kérvénynek tartalmaznia kell ezen ingóságoknak a helyi hatóságok által megfelelően igazolt pontos leírását, méretét és további ismertető jeleit.

JÖJJÜN BIZALOMMAL! ELADHAT — VEHET!

Brilláns, órák porcellán szőnyegek, gobelinkeket, réz képeket.

RÉGISÉGET

Szakkönyvek

MAJOROSI Kammermayer Károly-u. 3.

Glosszák a hétről

FURCSA HANGOKKAL találkoztunk azon a népbirósági tárgyaláson, amelyen egy modern fasiszta csoportoscska vezetőit vonták felelősségre.

Furcsa hangokkal? Talán rossz kifejezést használtunk! Inkább azt mondhatnánk: **régi hangokkal.** Olyanokkal, amelyekről azt hittük, hogy soha többé nem zavarhatják meg az emberi együttélés bármilyen formáját.

Azt mondta az egyik vádlott:

— *Figyelmeztetni akartuk a társadalmat a zsidóság térfoglalására.*

Emlékeznek még? Ugye, már találkozottak a „**térfoglalás**” szóval?

A neofasiszták, akik természetesen szinte egyől-egyig a régi fasisztákkal azonosak, e régezzel szót használták. Amint minden hangjuk a régi, dicstelennül levitézlett korszak hangjaira emlékeztet.

Csakhog... Csakhogy azóta történt egy és más a magyar glóbuson. Például annyira, hogy a **Szójaj- és Szólasipériódus terror-világában** körülbelül hatszáz ezer zsidót külföldre vitettek és aljasul megölték. Kik? Azoknak a „testvérek” és politikai oinkosai, akik a Népbiróság elé kerültek és a Népbiróság előtt így „elszólták” magukat.

A neofasisztáknak szótvetvezer megmaradt zsidó is sok! Nekik ez a zsidó lélekszám is „**térfoglalás**” jelent! A neofasiszta „urak” ugyanis nem az ország ujjaépítésén akarnak fáradozni és nem az ország sebeinek a meggyógyulását kívánják elősegíteni, hanem a zavarosban szeretnének halászni!

De, ha hatszáz ezer zsidóval kevesebb van is magyar földön, mint volt a fasizmus előtt, a magyar demokrácia Népbirósága gondoskodik arról, hogy méltóan megbüntesse azokat, akik százötven ezer megmaradt zsidó „**térfoglalásának**” neofasiszta meséjével próbálják hátbadögni a magyar köztársaságot és a magyar demokráciát!

Hogy mondta Rics István igazságügyminiszter? „Nem lesz második Weimar!” Bizony, nem! Egy is elég volt!

*

A MODERN SZENT BERTALÁN-ÉJSZAKA minden részlete kirajzolódik lassan-

lassan azokból a vallomásokból, amelyek Héjjas Iván és Francia-Kiss Mihály hajdani rémtetteiről és tömeggyilkosságairól a keoskeméti Népbiróság előtt elhangzanak.

Mi történt **Orgoványban?** Mi történt **Izsákon?** Mi történt **Bugacon?** Mi történt **Tolvajoson?** Mi történt **Szikrán?** Mi történt **Méntelken?**

Sokat mondanak a tanúk. Sokat vallanak az áldozatok hozzátartozói. Most már lehet végre beszélni! **Most kinyílhatnak végre a huszöttestendőn át elnémított szájak!**

Csak azok nem beszélhetnek, akik az orgoványi, izsáki, bugaci, tolvajosi, szikrai és méntelki föld alatt alusszák örök álmukat. Ott, ahol Héjjas Iván és Francia-Kiss Mihály bandái lemészárolták és tömegsírba dobták őket.

De talán az ő álmuk is nyugodtabb lesz, ha itt, fenn a földön győz az Igazság és elveszi méltó büntetését a Bünt, amely előbb őket vetette föld alá, de azután majdnem odajuttatta az egész országot is.

*

KÖSZÖNJÜK AZT A NEMES GESZTUST, amellyel egyik budapesti nagybank haláluk után soron kívüli előléptetésben részesítette azokat a tisztviselőit, akik nem tértek vissza Auschwitzból és a többi „halálgyárba”!

Nem is a dolog „anyag” vonatkozásait értékeljük elsősorban, pedig az eselleg életbenmaradt özvegyeknek és árváknak a valamivel több nyugdíj is jóval többet jelent a semminél. Mi főképp a nemes gesztus „erkölcsi” részét akarjuk kiemelni.

Igen, Magyarországon akadt — és reméljük, hogy a példa nyomán több is akad — olyan vállalat, amely úgy érezte: tartozik valamivel ama tisztviselői emlékének, akiket a fasiszta korszak idején, minden képességük és szorgalmuk ellenére, kénytelen volt „leépíteni” a gonosz hatalmak ördögi intézkedései következtében.

Az ilyen elégtételadás — a szellemi és lelki zűrzavar tisztulásának első előjelei közé tartozik!

Az ilyen elégtételadást kétszeresen megbecsüljük az a réteg és embercsoport, amelyet a legtöbb helyen elmulasztottak elégtételben részesíteni!

LAPUNK MÁS HELYÉN riportot közlünk a „**Jó Pásztor**” egésznapos zsidóankétjáról, amely — ebben már a plakát olvasása után sem kételkedtünk — **kizárólag tértései célokat szolgált.**

„**Hát te hogyan állsz a zsidókérdéssel?**” — hirdették a falragaszok és röpcédulák, amelyek szépszámu közönséget csábítottak a „**Jó Pásztor**” hajlékába. A felelet természetesen odakoukludált, hogy a zsidókérdést a kitérések segítségével — vagy, ahogy a reformátusok mondják: a zsidók megtérésével — lehet megoldani. Ezért vonultattak „vallomástételre” egy csomó öreget és ifjat, „**akikben megoldódott a kérdés.**”

A teljes szabadság állapotját hirdeljük és így nem lehet kifogásunk az ilyen rendezvények ellen.

De abból nem csinálunk titkot, hogy az efféle rendezvények kiagyaloí és megszervezői a — **tűzzel játszanak!**

A „**zsidókérdés**”, amelyet a fasiszta rendszer helyezett minden probléma előterébe, még **tulságosan sok robbanóanyagot rejt alhoz, hogy gatlás nélkül játszadhassanak vele!**

Egyelőre a felekezeti megbékélésen kellene fáradozni! Egyelőre ez lenne az egyházak feladata!

Ha majd teljes és tökéletes felekezeti béke lesz, ha majd veszély nélkül lehet „**kényes**” kérdéseket is boncolgatni, ha már nem lesz semmi más bajunk és a magyar demokrácia is sziklaszilárdáguvá erősödött, akkor — de csakis akkor! — lehet majd „**lelkekét halászni!**”

Addig egy kis óvatosságot ajánlunk!

*

AZ ÓVATOSSÁGRA AN-NÁL INKÁBB SZÜKSÉG VAN, mert még mindig nagyszámban akadnak olyanok, akik a régi, levitézlett idők sokat vitatott jelenségei közé sorolják a „**tértései**”!

Ilyenek, például, azok a **KIE-iffjak**, akik nem hajlandók tudomásul venni, hogy a negyed-fasizmus, fél-fasizmus és fasizmus egymásbakapcsolódó rendszerének örökre vége!

Miért a mindenáron való „**tértései**” fordítják az erejükkel azok a protestáns egyházi körök, amelyeknek sok figyelmet kellene szentelniük a saját KIE-iffjaikra, akiket — még kellene téríteni

az emberiség és a demokrácia számára?!

„**Hát te hogyan állsz a zsidókérdéssel?**” — kérdezték a „**Jó Pásztor**” vezetői. Miért nem kérdezik meg inkább azokat, akiket bizony nem ártana megkérdezni: „**Hát te hogyan állsz a demokráciával?**”

Az nem vitás, hogy a politikai rendőrség cellában húszöt KIE-tagok — jó fasiszták és jó antiszemiták. De az sem vitás, hogy azok, akiknek kötelességük lett volna ezt a feladatot elvégezni, szinte semmit sem tettek a KIE-iffjak megfelelő jeleltétezésére és a „**zsidó**” közszellem eloszlatására! Ezek az urak **kizárólag a zsidók „meggyőzésével” törődtek!**

SÓS ENDRE

Ima a mártirokért a pesti rádióban

Mélyeseg, lélekbenmarkoló élmény jelentett a magyar zsidóság számára a pesti rádió keddi vallásos félórája. Dr. Benoschofszky Imre budai főrabbi mélyenszántó prédikációja után a budai vegyes énekkar adta elő ősi templomi énekeinket Alpár Ignác vezényletével. Az orgonakiséretet Alpár János látta el. Sirota Sándor budai főkantor a kilencvenkettedik szótárt énekelte el. A rádió minden hallgatója könnyezett, amikor a vallásos félóra végén dr. Benoschofszky Imre főrabbi imát mondott a mártirokért magyar nyelven, majd felszólította a hallgatóságot, hogy mondja el vele együtt a **Jizsgádútl.** Talán először fordult elő, hogy ugyanannak az órának ugyanazokban a perceiben hangzott elő hittestvéreink ajkán az ősi gyászima, amely azt tanúsítja, hogy a zsidóság a szomorúság perceiben is Isten nevét dicsőíti.

Székely Emil ékszerész Rátóczi-ut 26

belliánst, aranyat, ezüstöt, órákat legdrágábban vesz.

Magas tápértékű

édesízű malátapreparátum a

„Palvita”

A - provitamint és calciumphosphatot tartalmazó gyógyszerkülönbözetesség

Gyógyszertárakban kapható.

Az Atyák Szakaszai

Évezredek tanítások, zsidó élet-
elvek, bölcs példázatok, ame-
lyeket a zsidó ember a tava-
si és nyári hónapokban szo-
kott olvasgatni minden szom-
bat délután. A hat fejezetet
hathetes turnusokba osztjuk
fel és az első tavaszi ünnep
utáni szombatól kezdve az
újév előtti szombati tanu-
gatjuk. „Egész Izraelnek lesz
része a talviti boldogság-
ban, amint írva van a Szent-
írásban: És néped — mind-
nyájan igazságosak; örökre
bitják az országot; ültetvé-
nyeim sarjadéka, kezeimnek
műve, dicsőségemre.” Ezzel a
hagyományos hitvel kezd-
jük mindig a perek-tanulást
és ősrégi tudomány világába
szállunk vele. Az öröklét bol-
dóságának hitével e rövid
tanítélet kétezeresztendő mult-
ba ragad bennünket; akkor
kelethetnek Galileában, a pát-
riárchák korában, azok a
vallási vélemények és törvé-
nyek, amelyeket híres tóra-
magyarozóktól örököltünk
Rabbi Juda Hánázi gyűjté-
sében.

A Tóra örök igazságait
tanítgatják a híres rabbi-
köt messzi Galileában. Késő
éjszakának sötéte, borot
fő-
léjük. Köröskörül a tájban
pihen a mély esend alatt
minden élet, de a tanházban
a fény körül izzólelkű vének
ölnék és szikrázó szellemmel
magyarozzák a Tant. Fek-
tén alusznak a hegyek, ádósa
álom leng a puszták felett —
de fény árad Isten Tavából.
Ellünik sötétség, megszűnik
minden árnyék Isten Igéi fe-
lett s így folytatódik a Szent-
írásból szóbeli tan: — így
születik a Misna...

En évezredek multa a ké-
vei unokák előveszik az ősök
tanításait, az Atyák Szaka-
szait s ilyenkor tavasz idején,
meg nyári hónapokban ol-
vasgatják, tanulgatják azokat
a hittételeket, életelveket és
példázatokat, amelyekből ki-
árad a zsidó szellemiség és
erkölcsiség minden szépsége.
Tisztult etika és emelkedett
moralitás világa ez, ahol oly
jó elmerülni, oly üdítő a só-
radt szívnek megfürödni és
megfeszülni.

A zsidó lélek szabadon
szállva, öntudatosan és büsz-
ke mámorában igazi otthonra
talál az ősök bölcsességében,
az Atyák Szakaszaiiban s ol-
vasgatásuk után elmondja
Rabbi Chánánjé tanításait az

örökre tanuló Izrael érdemé-
ről: „A Legszentebb, áldassék
neve, boldogságban dicsővé
akarja tenni Izráelt, ezért sok
Tant és törvényeket rendelt
számára, amint írva áll a

Szentírásban: Isten akarja
népe üdvösségéért, hogy nagy
legyen a Tóra és dicső általa
gyermekének élete.”

(— 1)

Hát Te hogyan állsz a zsidókérdéssel?

Minden kommentár nélkül
közlünk néhány részletet abból
az anketből, amelyet a Szaba-
dág-terei Református Egyház ren-
dezett — az Egyetemes Kon-
vent „Jó Pásztor” Bizottságá-
nak közreműködésével — va-
sárnap reggel az ottani kis-
templomban. Előrebocsátjuk,
hogy a közönség túlnyomó ré-
sze nákből állott. A felszólalá-
sok „néptelenül” történtek és
egy csakugyan őszinte hangok
hallatszottak.

Az első női felszólaló azt
mondotta:

— A zsidók atok alatt van-
nak. Maguk atkozták el önma-
gukat...

A második női felszólaló en-
nek kapesán azt kérdezte:

— Tezreke-e valamit a zsi-
dók, hogy megszabaduljanak az
atoktól?

A következő vélemény egy
idősebb férftól eredt, aki kifejt-
te, hogy a zsidóság valóban
atok alatt lévő nép. Ezt hir-
detni is kell, hogy a zsidóság
rájőjjön erre. Arra azonban vi-
gyázni kell, hogy e hirdetéssel
ne keletsen senki gyűlöletet.

SPECIALIS ATOK

Egy másik férfi hozzáfűzte:
— A zsidóságot speciális sze-
repe miatt speciális atok érte...

Egy idősebb nő, talpig gyász-
ban, másként vélekedett. Azt
fejtegette, hogy — az atok foly-
tonos emlegetése helyett — jobb
lenne a szeretet útját megta-
lálni.

— Észre kell térnünk —
mondotta az idősebb bölgy —
rá kell dőlennünk arra, hogy
mics külön keresztényen, külön
zsidó és külön pogány. Egy
vérből vagyunk mindannyian.
Ezt tapasztalásból veszem. Vi-
dékéről jöttem, ahol a legjobb
szomszédaim zsidók voltak.

Egy ifjabb nő más „sikra”
terelte a disputát.

— Miért veszik zokon —
hangoztatta — a keresztényektől,
hogy esetleg elmentek nyug-
atra, vagy nem álltak ellen a
nyilasoknak? Hát a zsidók ta-
lán ellenállást fejtettek ki?
Miért bocsátják meg nekik azt,
amit nekünk nem bocsátanak
meg?

Most egy zsidószármazású
férfi szólalt fel, aki azzal
kezdte, hogy a kislányo unszo-
lására jár templomba. Egyé-
ként régen kezdte, hogy „vala-

mi nincs rendben a faja kö-
rül”.

„KI KELL TELEPITENI?”

Ezután egy harcias nő kez-
dett beszélni.

— A zsidókat ki kell telepí-
teni — harsogta —, mert sose
érthetjük meg egymást. A zsi-
dóknak legyen külön országuk.
Menjenek oda... Van egy kis-
fiam, aki a folyosón zsidó gye-
rekekkel játszott. De mindig
összeszeszték. A zsidó gyerek
ugyanis egészen másfajta...
Egyébként a zsidók bűnösök
Jézus megfeszítésében... Gyű-
lölöm őket!

A következő két disputáló
azon vitalkozott, hogy ki a há-
ziasabb; a keresztény nő, vagy
a zsidó nő? Ki segít inkább a
férjének? A problémát nem
tudták eldönteni.

AZ AKASZTÁSOK KÉRDESE

Az utolsóelőtti felszólaló, egy
középkorú férfi, politikai ténre
terelte a vitát. Azt magyarázta,
hogy „szüntessék be az embe-
rek folytonos akasztását”, hogy
„az akciók reakció rossz vért
szül”, hogy „a zsidókat fogják
ezért bűnhakul odáállítani”, hogy
„a zsidók társadalmilag elkülö-
nülnek a keresztényektől”. Végül
plyasmit állított, hogy az Óta-
mentum is ezt ajánlja a zsi-
dóknak, hogy csak zsidókkal
kössenek üzleteket.

Egy gyászruhás öreg nőnek a
krisztusi szeretetről szóló me-
leghangos vallomásával fejező-
dött be az anket.

PAPI VÉLEMÉNY

Meg kell állapítanunk, hogy
az anketet vezető fiatal pap
közönség magyarázatokkal ügye-
kezett a „kislányos” felszólalók
hatását csökkenteni. Megjegyez-
te, hogy különböző népek is
szeretetlenül élhetnek együtt,
mint Sváje példája mutatja és
kihangsúlyozta, hogy Hollandi-
ában, ahol pedig sok zsidó
élt, sem voltak élesebb ellen-
tételek a nemzsidók és zsidók
között. Azt is hozzáfűzte az
egyik felszólaláshoz, hogy —
ha a zsidók ki is mennének Pa-
lesztinába — addig is békében
kell velük élni, amíg ilyen ki-
menetlebre egyszer sor kerül-
hetne.

A vallomások delelőttje egy-
házi énekekkel kezdődött és vég-
ződött. A további előadások-
ban „megért” zsidók tettek ta-
núságot kitérésük okairól.

Székesfehérvári példa

Székesfehérvár maroknyi zsi-
dósága lélekemelő és megható
módon tett tanúhízonyságot
amellett, hogy az ország legjob-
ban lerombolt városában tem-
plom, pap, kántor és csalód
nélkül is lehet peszáchot ünne-
pelni.

Az egykor közel háromezer
lelkét számláló két fehérvári
hitközségből mintegy háromszá-
zan tértek vissza. Javarészt fia-
talok, házastárs, gyermek, ol-
levele szülők nélkül. Jelenleg
mintegy kétszázötven lelket
számlál a hitközség, melynek
vezetősége elhatározta, hogy az
ország felszabadulásának évfor-
dulójával majdnem egybeeső
zsidó felszabadulási ünnepet a
hitközség összes tagjainak ven-
dégül látásával, mint egy csalá-
d ünnepi meg az ősi hagyó-
mányok szellemében.

A pászka kérdést rohampon-
kával oldották meg. Egy hasz-
nálaton kívül helyezett pék-
ségben a fiatalság — egyéb esz-
közök hiányában — kézzel gyurt
lakát készített. Így a pászka
tényleg olyan lett, mint ame-
lyet őseink ettek a pusztában.

Minként szédorcsán együtt
ült a hitközség apraja-nagyja.
Már nagyon-nagyon régen lét-
tünk ennyi boldogságtól ragyo-
gó zsidó arcot. Még a kevésbbé
vallásosok sem tudták kivonni
magukat a szeder ősi hagyóma-
nyoktól átítatott rítusának bű-
kéréből. A szederert Schmideg
József rabbi-seminarista adta,
időnként megszaktíva és ma-
gyar nyelven előndott ősi és
aktuális példázatokkal tarkítva
a Hagada történetét. Megem-
lékezett dr. Hirschler Párol, a
hitközség mártírhalált halt ki-
váló és bölcs főrabbiáról, aki-
nek fenkölt emléke meg igen
soká fog élni a fehérvári zsidó
szívekben. Vámos László hit-
községi elnök viszont dr. Szegő
Miklósról emlékezett meg, aki
a legveszesebb időben állt a kö-
zélet élére, a legnagyobb elhi-
vatoltságról téve bizonytságot.
Dr. Szegőt még a deportálás
előtt internálták, később szaba-
don engedték és az októberi
fordulat után ő lett a pesti
gettő Zsidó Tanácsának egyik
vezetője. Itt hőrozként küzdött
a gettóba zártak életéért és a
saját életének feláldozásával
mentett meg igen sok zsidót az
éhalattól. Grósz Károlyt, a szé-
kesfehérvári Joint-bizottság el-
nökét a legnagyobb elismerés
illeti meg, amiért fáradsáttalan
munkájával lehetővé tett terem-
tett arra, hogy dr. Hirschler
Pál és dr. Szegő Miklós hit-
községének maroknyi maradáka
ismét egymásra és támogatásra
találjon. — 1 —

Eszmék és értékek

HEVESI FERENC:

Jehuda Halévi valláseszmei cionizmusa

A nagy héber költő, a dalnak mestere, a szárnyaló szó, az édes érzések, a lélek finom és könnyű rezdüléseinek lantpengetője, a tiszta ihlet és áhítat adeptusa *Jehuda Halévi*, a kastíliai dalmok (XI. sz. végétől a XII. sz. közepéig) nem volt barátja a filozófiának. Ez érthető, hiszen a költő ihletének forrásaiból merít és nem a száraz érvelés, az eszmék logikus kapcsolódása a lényeges előtte, hanem az érzés izzó hűve, bensősége, harmóniája. A költő alkotó lendületében mintha ismeretlen magasságok nyílnának meg előtte, szellemétől eddig idegen gondolatok szakadnak fel a tudat alatti világ mélységeiből és szellemének szülőltői úgy tűnnek fel előtte, mint ajándék egy magasabb világból. A költőiség forrása ez az ihlet, melynek ismeretelméletileg a misztikus élménnyel, a szent látomással és a boldog jelenéssel van rokonsága, de nincsen semmi kapcsolata a dialektikus szabályokat alkalmazó zárt és szigorú logikai és matematikai következtetéssel. A költő fantáziájából merít és így terem életet; a filozófus a tényeket építi zárt és sokszor merev konstrukciókba. Érthető, hogy a költő az intuitívban keresi az igazság forrását, míg a filozófiai rendszerek neki semmi jelentéssel bírnak. Bölcselét az isteni kinyilatkoztatásra alapozza.

Mihől állott ez az isteni kinyilatkoztatás? Az isteni lényeg kiáramlása és ráöntése az a kiválasztottakra. Természetesen a jelenés, melyben a kiválasztottaknak része van, nem azonos az isteni lényeggel, az teremtetett tünemény, az isteni dicsőség alkalmasszerűen alkotott és elküldött megjelenése, — ebben a gondolatban Benjámin Nehavendi *Kábod*-elmélete tér vissza.

Az emberiség történetében látjuk azt, hogy úgy amint az ember lélekből és az azt körülvevő testi burokból áll, vagyis egy magasabbrendű központi részből és egy alacsonyabbrendű héjből úgy az emberiség maga is kiválasztott magasabbrendű egyéniségekből és az őket kö-

rúlvevő kevésbé értékes eleméből áll. Ádám ivadékainál láthatjuk már ezt a jelenséget: Ábel a választott, Káin a darva hű; Nőé a kitüntetett, az emberiség pedig, mely körülvette őt a pusztulásra ítélt burok; Ábrahám, Izsák és Jákob az isteni megnyilatkozás részesei, szemben a környező pogány világgal, míg végül egy egész nemzet várta az isteni jelenés és kinyilatkoztatás birtokosává, szemben a többi nemzetekkel.

Mivel érdemelték ki ők ezt a kiválasztottságot és miben áll az? Nem értelmi uton az elne tökéletesbitésével, egy értelmi magasabbrendűség után jutottak el idáig. Ezen az uton csak kvantitatív különbségeket érhet el az ember, több tudást, nagyobb bölcsőséget, de lényegében az ember megmarad emberről. Keretei között, míg az, aki isteni kinyilatkoztatásban részesült kvalitatív is különbözik a többi embertől, már emberfölötti jelenség, mint a patriárkák és a próféták. Természetesen vannak bizonyos és pedig főleg erkölcsi feltételei a kiválasztottság elnyerésének. Mivel itt megismerésről van szó, az isteni lényeg megismeréséről, ennélfogva az első feltétel, hogy az emberi megismerés módszereivel kell szaktani. Juda Halévinál visszatér a *philoi* gondolat, hogy az érzéki uton történő megismeréstől, erkölcsileg pedig az érzékiségtől kell megszabadítani magát az embernek, hogy részese lehessen a kiválasztottságnak. Ő is alkalmazza ugyanazt a képet, amelyet a Talmud Ábrahám-nak az asztrológiával szemben elfoglalt álláspontjáról hoz és melyet Philo átértelmez, hogy az Ábrahám-nak szóló isteni parancs: „Menj el a te országodból” arra vonatkozik, hogy az érzékiség köréből kell eltávolítani annak, aki méltó akar lenni a kiválasztottság kegyelmére. Ezt a képet kétszer is hozza Juda Halévi, úgy látszik, nemcsak a Talmudot olvasta és ismerete, de Philonak műveit is.

A kiválasztottak olyanok, mint a lélek a porhüvelyben, mint a szív a testben. Izrael népe is ilyen kvalitatív lényegi megkülönböztetésben ré-

szesül, amiúgy történelmi bizonyossága a Szinaj hegyi kinyilatkoztatás és az a csodálatos tény, hogy üdöztetések, elbírhatatlan szcnevédések és megpróbáltatások között fennmaradt, teljesíti hivatalát és, megaláztatása ellenére is, tanát igyekszik elfogadni leányvállalásain keresztül az emberiség. Szcnevédései is azt bizonyítják, hogy Izrael az emberiség szíve, mert hiszen az emberi szervezet is tanuskodik arról, hogy a szív a szervezet minden betegségét megéri, minden bajra érzékenyen reagál, de ugyanakkor a szervezetnek leglényegesebb része és csak a szív megállása hozza el a halált.

E szív felett az emberi értelm honol, így honol Isten szelleme az emberiség szíve: Izrael felett. Voltaképpen az egész teremelés ezért a választottságot jött létre. Ha a fizikai világ jelenségeit sorozatba állítjuk, akkor látni fogjuk, hogy miként irányul az egész teremelés az isteni szellem felé, melynek befogója és az emberiséghez közvetítője Izrael népe volt.

De úgy, amint a zsidóság Istennek kiválasztottja, úgy van Istennek kiválasztott országa is. Az isteni szellem nem szállhatott le másutt, mint azon a területen, mely a világnak középpontja, a Szinaj félszigettől a Libanonig terjedő földrészen, melyből nyugatra Afrika és a Földközi-tenger nagy messziségei terülnek el, keletre Ázsia sívalagjai, hegyei és fensíkjai, az a hely, ahol a próféták vándoroltak, tanítottak, vagy ha számkivetésben éltek, róla szóltak, érte prófétáltak. A zsidóságnak sok hibája, lelki elkorcsosodása, erkölcsi romlása, valamint az, hogy a *Schinna* fénye eltávozott tőle, onnan származik, hogy a zsidóságot a történelem vihara elszórta szanaszét a világba és éppen ezért az emberiség ameliorációjának is és természetesen a zsidóság erkölcsi megújulásának egyetlen módszere volna, ha az egész zsidóság egységesen visszavonulna a Szentföldre számkivettségének országaiból.

Egy vallásos cionizmust tanít Juda Halévi. Cionizmust, amelytől a zsidóság vallásos és erkölcsi renaissance-át várja. Hogy mennyire nem politikai ez a felfogás, azt keltezőképpen kidomborítja az a tény, hogy szerinte a Szentföld az isteni szellem kiáradásának helye, hogy a Szentföld szívének a jeruzsálemi templomot tekintni és a fríg-

ládát, valamint hogy a szentföldben bemutatott áldozatoknak visszaállítását sóvárogja.

E vallásos jellegű cionizmus mellett a zsidó nyelv szeretele is fontos momentum művében. Szerinte a héber nyelv az egyetlen, mely méltó volt arra, hogy a bölcsesség és a szentség hordozója legyen. A leglőkéletesebb nyelvnek tartja és ha igaz is, hogy az arab nyelv szókinése összehasonlíthatatlanul gazdagabb, ez csak azért van, mert a szélszórálás folytán csak egy limitált terjedelmű irodalom maradt meg és a számkivetésben élő zsidóság ajkán elszegényedett az eredetileg oly gazdag nyelv. Egy helyen azt is állítja, hogy az összes nyelvek a héber nyelvből keletkeztek, mely véleményében a biblikus tradícióra hivatkozik. A héber nyelvről kéltességeinek bizonyítékai között felsorolja, hogy a más-salhangzókon és vokálisokon kívül az írott szövegek még hangjelekkel is el vannak látva, ami szerinte nem az éneklés célját szolgálja, hanem az előadást. Szerinte az előadás magasabbrendű, mint az ének. A recitáció célja: „Féltetvinni a hallgató lelkébe azt, ami az előadó lelkében van”. Ezt a célt jobban szolgálja az előadás, mint akár az ének, akár az írott szöveg. A héber nyelv tökéletességét bizonyítják a hangjelek, amelyek az előadás minden finomságát érzékeltetik: „Megmutatják a szünet és a kapcsolás helyét, különböztetnek a kérdés, a felelet helye között, megjelölik az elbeszélés kérdését, a gyorsaságot, a lassúságot, megkülönböztetik a parancsot a kéréstől...” Ezt a tökéletes nyelvet elhanyagolni súlyos véttség és hiba, melyet a zsidók elkövetnek.

Felhívás a nyillasok által a Bíró Dániel kórházban meggyilkoltak hozzátartozóihoz

A Budapesti Aut. Orth. Irt. Chevra Kadisa a városmajor-utcai Bíró Dániel-kórházban 1945 január 14-én a nyillasok által meggyilkolt — és a csörsz. utcai temetőben eltemetett — mártírok sírján sírköveit szándékozik felállítani.

Felhívja mindazokat, akiknek hozzátartozói a kórházban mártírhalt haltak, hogy az elhunytak adatainak kiegészítésére és az emléktábl felállításának megbeszélése céljából a Chevra Kadisát (VII. Dob-utca 12.) a. u. 5—7 óra között, legkésőbb május 12-ig felkeresni szíveskedjenek.

A zsidókérdés: a mi ügyünk!

Még egy esztendeje cines annak, hogy a háboru befejeződött és az újságok ismét vastagbetűvel tárgyalják a magyarországi zsidókérdést. A demokratikus pártok lapjaiban zsidók kivándorlását tárgyalják és ezzel kapcsolatos nyilatkozásokból vonnak le következtetéseket. Vezető államférfiak a zsidókérdés megoldásának lehetőségeiről beszélnek, antiszemitizmus elleni harcraól.

Egy esztendővel ezelőtt, amikor a zsidóság gyilkolása a fasiszták számára még cél volt azokon a területeken, amelyekre a demokratikus népek hadseregei elől összeretették az európai zsidókat, a felszabadult népek elgondolásában, — különösen pedig a felszabadulást váró zsidók képzeletében peszsimista sejtelen sem volt az, hogy a demokratikus országokban, így Magyarországon is, 600.000 magyar zsidó kiirtása után ismét hangzani fog az ország a zsidókérdésről.

A magyar zsidóság soha nem követelt több jogot, mint amennyi más magyar állampolgárt megillet, de sajnos, a demokráciában alkotott törvények és rendeletek nem hozták meg az igazság alapján és a fasiszta jogfosztásának helyreigazítása érdekében várt intézkedéseket. A zsidók jogainak élismerése és a fasiszta jogfosztások megszüntetése az új rendeletek mindig függővé teszik valamitől, ami miatt nincs ki elégtő eredmény és ezért a visszatért zsidóság és a nem-zsidó lakosság között ellentétek, surlódások keletkeztek, melyek a nem régen, — a felszabadító hadsereg katonái által félbeszakított gyűlöletet ismét aktívabb és általánosabb formában hozták felszínre.

Nagyon helyes az, hogy most már, amikor tényleg szembe kell néznünk az új antiszemitizmussal, — leplezellelül beszéljünk is kell róla, de erről csak úgy beszélhetünk, ha a kormányzat a zsidóság vezetőivel felveszi azt a kapcsolatot, melynek a felszabadulás első pillanata óta meg kellene lennie és a zsidó vezetőség által javasolt intézkedéseket megadja a zsidókérdés és az antiszemitizmus megszüntetése érdekében. Sajnos, azt kell tapasztalunk, hogy a zsidókkal kapcsolatban eddig hozott rendeletek elkészítésénél nem a teljességükkel jártak el, mert nem kérték ki az egyedül mérvadó szakvéleményt a zsidó vezetőségtől. A magyar zsidóság vezetősége pedig szüntalan memorandumban kérte a kormányt arra, hogy a zsidó kivándorlásoknak, — az igazság, méltányosság és becsület alapján — legyen eleget. Ez nem történt meg, mert nem ismerték el azt, hogy a zsidósággal szemben el-

követett igazságtalanságokat akkor is meg kell szüntetni, ha az valakinek fáj is.

Ebből a kiméletből, — mely a zsidóság terhére ment — az a vélemény alakult ki a népben, hogy a zsidóknak nem kell igazságot szolgáltatni, ma is megkülönböztethető, az egyenlő jogok idején.

A zsidóság kivándorlási akaratának indító rugói ezek a tények és most az ellen emel szót az egyik demokratikus napilap, hogy a zsidóság kivándorol. Nincs szükség kivándorlásra — mondja a cikk —, meg kell akadályozni. Vállalják a zsidók a közös sorsot és megkapják a mindenkit megillető jogot és védelmet.

A zsidóság erre csak azt felelheti, hogy mi mindenkor vállaltuk a közös sorsot, de a védelem sokszor hiányzott és sajnos hiányzik ma is. Hiányzik nemcsak a zsidókkal kapcsolatos rendeletekből, hanem a tömeghangulatokkal szemben is.

A vidéki magyar zsidóság helyzete szinte tűrhetetlen. Olyan jelszavak hangzanak el, amelyekhez hasonlók még 1944-ben is alig voltak. De a jelszavakat most a nép részéről cselekedetek követik. Ez történt Ózdon, Sajószentpéteren és Sarkadon. Ezek ellen pedig senki nem tudott védelmet adni. De nem lehet védelmet találni a demokrácia, egyik sarkalatos törvényének, a földreform végrehajtása során sem, mert ott is aszerint veszik el a földeket törvényellenesen, hogy ki zsidó és ki nem az.

Ez tehát a zsidókérdés öszinte leírása, melynek megoldása csak egy uton vezethet: olyan törvényeket és rendeleteket hozzon a kormány, melyek az igazság alapján megszüntetnek minden — a fasisztákból eredő — hátrányt, különben pedig az egyenlő jog elvét állva, ne lehessen semmiféle alapul megfosztani jogától senkit azért, mert zsidó.

Ha a demokrácia törvényei ezt a fegyverszüneti egyezményben is lefektetett követelményt fogják szolgálni, akkor a zsidókérdés már kizárólag a mi ügyünk. És ebben a kérdésben senki ne akarjon tudósabb lenni azoknál, akik a legjobban értenek hozzá, senki ne akarja megoldani a mi kérdésünket nélkülünk, senki ne akarjon ebben a kérdésben többet tudni, mint mi, mert elég volt abból, hogy mások intézkedjenek a mi ügyeinkben.

Ezzel biztosítottnak látszik az antiszemitizmus levezetése akár a teljes beolvadás útján — melyet csak az egyenlő elbírás eredményezhet —, akár a kivándorlás útján azok számára, akik nem akarnak itt élni.

Kunovits Imre
a hevesi izr. hírközölgés elnöke.

Külföldről keresik

A HIAS HEBREW SHELTERING AND IMMIGRANT AID SOCIETY budapesti hivatalánál keresik az alábbiakat. Nevezettek jelentkezzenek, vagy bárki, aki tud róluik, jelentkezze az akár személyesen, akár írásban a HIAS Hivatalában, V., Dorottya-u. 7. szám alatt, hétköznapokon délelőtt 9—1 óra között.

- A. 31150. **Schneck Regi**, Garany-lábor (később talán Jugoszlávia). Keresi: **Schneck Ottó** 339 FA Batery B. through Jew. Chaplain APO 88.
- A. 31152. **Steckler Ignác**. Keresi: **Schneck Ottó**.
- A. 31153. **Steckler Salamonné**. Keresi: **Schneck Ottó**.
- A. 31177. **Kolber Henrikné**. Keresi: **Steiner Raul**, 21 Rue Lavigne, Rouloise.
- A. 1886/410. **Halász Jenő**, Horlthy Miklós-ut. Keresi: **Halász Sándor**, 12 Rue du Dr Polosson, Bourgoin Isere.
- A. 1890/410. **Erdélyi Róbert**, szül. Bélaháza, talán Garas-u. 7. Keresi: **Drucker Richard**, **Ervin**, **Käthe**, 1 Bis rue Clavier, Nice.
- A. 31182. **Benedékt Norbert**, szül. Temesvár. Keresi: **Drucker Richard**, 1 Bis Rue Clavier, Nice.
- A. 1894/410. **Gergely Mariska**. Keresi: **Drucker Richard**, 1 Bis rue Clavier, Nice.
- A. 31204. **Deutsch Alfréd**, **Lauter Ottó**, Bathory-u. Keresi: **Max Lanfer**, Pelham, N. Y. 338 8th Ave.
- A. 31211. **Kern Hermin**, **Adolf**, **Gréte**, Budapest. Keresi: **Humbell Lotte** c/o Israv.
- A. 31213. **Gallis Andorné**, **Hirschlaff Ilse**, szül. 1909. v. 1910. jun. 10. Berlin. Utolsó cím: Bp., Korona-ör-u. 6/a (Később Karacsony-u.). Keresi: **Laurvik P. Elma**, P. A. American Legation, Bern.
- A. 7173/423. **Neubauer József**.
- A. 31247. **Wiszter Ernőné**, **Kék-golyó-u.** Keresi: **Dr. Dóczy János**, Worcester, Mass, 30 William Str.
- A. 31248. **Kovács Róbert**, **Sammelweis-u.** Keresi: **Dr. Dóczy János**.
- A. 31249. **Vágó I. Györgyné**, Országház-tér Keresi: **Dr. Dóczy János**.
- A. 31251. **Ladány Pálné**, **Teréz-körút 44.** Keresi: **Dr. Dóczy János**.
- A. 31247. **Gonda Illés**, **Tátra-u.** esetleg **Mátyás-tér 15.** Keresi: **Dóczy Vera**, Worcester 2, 30 William Str.
- A. 31275. **Gárdonyi Miksa**, **Pannonia-u.** Keresi: **Dóczy Vera**.
- A. 31324. **Neufeld Teréz**, **Manó**, **Adrien**. Keresi: **Hiller Sarah**, New-York, 1767 Davidson Ave.
- A. 31328. **Polgár Andor**, **Lily**, **János**, **Aradi-u.** Keresi: **Sándor Pál**, New-York, 103 East 86th Str.
- A. 31354. **Hertz Eliz**. Keresi: **Thau Katalin**, Brooklyn New-York, 211 Ocean Ave.
- A. 31382. **Szemző Zsófi**. Keresi: **Lanfer Max**, Pelham, New-York 338., 8th Ave.
- A. 31385. **Szindler Oszkár**. Keresi: **Peitel Lonise**, New-York, 117. Columbia Str.
- A. 31403. **Bukányi László**. Keresi: **Dr. Fischer Andrew**, Brooklyn, New-York, 86—84 Ave.
- A. 3667/449. **Lóránt Lajosné**, **Heller Ilonka**, szül. 1910. 1945 márc-ig Bergen Belsen. Keresi: **Neumann Ella**, **Rorschach**, **Neugasse 14.**
- A. 3668/449. **Beer Erzsébet**, szül. 1917. jul. 4. Bécs. Keresi: **Neumann Ella**, **Rorschach**, **Neugasse 14.**
- A. 30793. **Frankel József**, szül. 1916. Toschnad? Szülők: **Ignác** és **Riza**. Lakott **Dunántul**. Keresi: **Frankel Magda**, szül. 1927. Toschnad?
- A. 31053. **Hirschfeld Hermann**, szül. 1886. Berlin, Bpest. Keresi: **Königsberger Meta**, 44 Calcott Road v. W. 6. London.
- A. 31058. **Rónai Irén**, szül. Bp. 1903. I. 6. Keresi: **Rónai B. 142—146** Parramatta Road, Camperdown.
- A. 31081. **Dr. Marmorstein Sándor**, Bpest, Ujlipótváros. Keresi: **Born Elisabeth** c/o Clara Vidor Rua 12 de Major 126 ap. 2. Rio de Janeiro.
- A. 31034. **Deutsch Laci**, **Sándor**. Keresi: **Schneelmann Helén** **Mme Sadie Friedman**, 41 Chester Ave, Brooklyn.
- A. 31035. **Wittner Jenny**. Keresi: **Schwartz Max**.
- A. 31036. **Welss Isaac**. Keresi: **Weiss Jenő**, 18237 Cherry-lawn Detroit 21. Michigan.
- A. 31038. **Apel Pearl**. Keresi: **Bulter-család**.
- A. 31039. **Freier Anna**. Keresi: **Freier Maxné**.
- A. 31040. **Leleátnan Izsák**. Keresi: **Reines Salomon**.
- A. 31041. **Lax József**. Keresi: **Lax Hersch** rabbi.
- A. 31042. **Lakner Károly**, **Kamilla**, **Bea**. Keresi: **Kamerling Rudolf**.
- A. 31043. **Glückstern Anna**. Keresi: **Rosenthal Maxné**, 12021 Otsego Ave, Detroit 4. Michigan.
- A. 31044. **Hass Sarah**. Keresi: **Rosenberg Salamon**.
- A. 31045. **Kasovitz Károly**. Keresi: **Kasovitz Alex**, 3309 31st Ave, Astoria I. I.
- A. 30721. **Büchler Alfrédné**. Keresi: **Sussman Steinberg Enrico**, Milano, Via Mario Pagano 29.
- A. 30722. **Hoffenreich Adolf**. Keresi: **Sussman Steinberg Enrico**, Milano, Via Mario Pagano 29.
- A. 30755. **Schik Kornél**, **Károlyi-park 23. III.** Keresi: **Schik Herman** c/o UNRRA.
- A. 30764. **Ligeti Miklós**. Utolsó hír 1912-ből. Pockowo-ból, munkatáborban. Utolsó cím: 104/5. tábori szám, tábori posta 220/96. Keresi: **Ligeti Gruetter Lilla**, Roma, Via Dandolo 24.

Élők és holtak találkozója az újságíró-mártírok emlékünnepén a Röck Szilárd-utcai Rabbiszemináriumban

Április 25-én, csütörtökön délután zajlott le a Röck Szilárd-utcai Rabbiszeminárium épületében azoknak az újságíróknak a találkozója, akik itt szenvedtek rabságot a fasiszmus korszakában, amikor rabok börtöné lett a rabbik régi hajléka.

Kolosváry-Borcsa Mihálynak, a Népbírósgazdaság által halálraítélte fasiszta sajtó-diktátornak a „jóvóltából” a Rabbiszeminárium épületébe kerültek a magyar sajtó zsidó-vallású, zsidószármazású és baloldali elemei, akik aztán — a Gestapo kezére jutva és deportálva — *tulnyomórészt idegenben pusztultak el*, a lengyelországi haláltáborok krematóriumában.

Akik életben maradtak, azok egytől-egyig megjelentek ezen a csütörtöki találkozón, amelynek *jelentőségét a rádió közvetítése is aláhúzza. Ám megjelentek — ha nem testi múltjukban, de lelkükkel — azok a holtak is, akiknek porai távoli földek porával keveredett össze.*

Élők és holtak találkozója történt április 25-én az újságíró-mártírok emlékünnepén.

AKIK ÉLETBEN MARADTAK

A Rabbiszeminárium kapujánál dr. Löwinger Sándor rektor, dr. Cseh Arnold tanítóképzőintézeti igazgató, dr. Hahn István professzor fogadták, mint „házigazdákat”, az érkező újságírókat. Ott volt dr. Heller Imre, a budai hitközség alelnöke is, aki annakidején annyi levelet csempészett ki az internáltak táborából és — mint a Zsidó Tanács megbízottja — összehívott próbált fenntartani a foglyok és a külvilág között.

Egymásután érkeztek a szemináriumba Vidor Gyula miniszterelnökségi miniszteri tanácsos, Halász Ernő, a tájékoztatásiügyi minisztérium osztályfőnöke, Néstor Jenő, a Népszava munkatársa, Jemnitz Sándor, a kiváló zenekritikus, Sós Endre, a Magyar Nemzet külpolitikai szerkesztője, György Endre, a Szabadság munkatársa, a főváros idegenforgalmi előadója, László Ferenc, a Kis Újság főmunkatársa, Török Sándor, az ismert író, továbbá a többi 1944-es fogoly: Mészáros György, Farkas Lajos,

Fodor Tibor, Föld Aurél, Stóbb Zoltán, Zsoldos Jenő, Örvös János, Szabó Béla, Kugyel Ernő, Somogyi Vilmos, Bángái Károly, Ritter Aladár, Főth János és Fenichel Tibor.

Ennyien maradtak életben — csodával határos módon — az elpusztításra szánt újságírókból. Rájuk kívül, eljött az emlékünnepre két ugyancsak velük raboskodott, de nem velük egyszerre fogóságba került kolléga: Gáspár László és ifj. Vajda Pál, a jeles fotóriporter.

AKIK ÉLETÜKET VESZITETTÉK

Amíg a helyszíni rádióközvetítés előkészületei folytak, az egybegyűlt újságírók csendesen és meghatóttan elbeszélgettek egymással régi szörnyű emlékeikről: Urbizsi és társai garázdálkodásairól, a csepeli borzalmakról, Horthy-liget brutalitásairól, Kecskemétről, Kistarcsáról, Békásmegyerről és a „pokol” többi állomásáról. Volt olyan is, aki Dachauról, vagy Auschwitzről mesélt.

Nevük repdestek az ajkáról és nyomukban arcok ele-

vekedtek meg. *Agai Béla, Szomoró Emil, Morgenstern Gyula, Gál László, Barabás Ernő, Barabás Béla, Kardos István, König Géza, Grizinger Ernő, Réti Lajos, Gál Miklós, Tábory Kornél, Mohácsi Jenő, Kecskeméti György, Biringer József, Szathmáry Sándor, Simonyi Sándor, Kemény Ferenc, Györi Imre, Grätzer József, Ligeti Béla, Ligeti Ernő, Benedek Aladár, Barinkay Ferenc, Keller István, Rédei Zoltán, Vécsey Miklós, Rácz Géza, Lób Ernő, Sármasdi Sándor, Radányi Ernő, Sugár Péter, Farkas István, Kállai László, Molnár Ernő.*

Hallottuk a beszélgetésekből, hogy Agai Béla szinte mindvégig úgy viselkedett, mint egy görög bölcse, hogy Mohácsi Jenő az internálótáborban is tanulmányon dolgozott, hogy Molnár Ernő, a *Múlt és Jövő* hajdani szerkesztője, igaz papkánt vizsgálta fogolytársait, hogy Grätzer József a rabságban sem vesztette el aranyos humorát és tőle származik az a mondás, hogy: „Ez itt a sajtókamara!” Bizony, a fasiszta sajtókamara urai külön sajtókamrába küldték áldozataikat!

GYÖRGY ENDRE ÉS SÓS ENDRE BESZÉDEI

Pontosan háromnegyed hat órakor bekapcsolták a rádió-

A nagy kaland

(Deportált-történet)

Írta: **GYÖRGY ENDRE**

Amikor az új az örökké emlékeztető októberi napon elhurcoltak, sokat vitáztunk bajtársainkkal. Mitévők legyünk? „Gsinátjuk végig”, vagy idejekorán „szálljunk ki” abból a számközi életveszélyesen száguldos vonatból, amely kétségenkívül Németország felé visz. Hiába tagadták a kísérő katonatisztek és csendőrök. Hiába nyugtatták, hogy „csak itt” az osztály határon kell átsétni és mi tudtuk, de főként ideginkben ösztönösen megértük, hogy mindez ártalmas. (Csodálom, hogy ilyen *tapintatosok* voltak.) Talán akadtak, akik szegyélték, amit velünk művelnek. Mindenesetre — szokásuk szerint — *hazudtak*.

Egyik „baleves-csárdában” azonban (két napunkint adtak egy-egy linyér balevest) egy talán asszonyosság mégis előrufta a nagy titkot:

— Egyék jó ember! Német-

országban ugye-keg ilyen!

Az egyik hajósárunk pedig ezt sugta fülembe:

— Menjén el Győrre! Ha azoa tal akarnék vinni, birtos Németországt! Lógjon meg!

A nagy és a kis kaland

És itt bukkant fel a gondolat, hogy a *nagyobb*, vagy a *kisebb* kalandot vállaljuk-e? Kis kalandnak neveztem, ha még Óbudán. (ahová Isaszegről visszacipeltek) vagy Magyarország területén bárhol eloldalgunk, a nagy kaland a német „lura”. A kis kaland szembe, bujkálnunk kell a megkerült agyak elől, folyton remegve esztelen és gyilkos kitérésseiktől, a nagy kaland viszont a horogkeresztet jelentette kevésbé öltészerű, inkább szervezett veszedelmével, amelyek között szintén ott szerepelt a gyilkos... gyilkos... gyilkos... És a bajtársi, baráti köröm, amely volen együtt kivert kutyamódjára, ismeretlen tájak és célok felé handukolt az or-

száguton, inkább a *nagy kalandot* választotta. Ezzel a nyíltan veszedelméről mindent megmondottam.

Négyzszáz kilométert menteltünk így (a munkahelyre való kijárással együtt), egy pillanattig nem szűnő hajszolás, áldozás között. Még ma is a fülemben dobol a csendőrök, rendőrök és katonák *állandó* vezényszava:

— Gyerünk!... Gyerünk!... Gyerünk!...

Nem volt kímélet, szünet, megállás. Nem értetlen, miért olyan sürgős nekik.

Izgatottan kergettek, szinte átdobták a határon. Valósággyal könnyűvé tették számomra a választ. Furesz, de szinte fellélektem, amikor „átértem”. És ott 16 esztendő, laknyos, magyarországi sváb gyerekek fülig és talpig német egyenruhába öltözött folyatlak ugyanazt. (Még az ütem se változott, csak a hajszolás vezényszava fordítottól át németre.)

— *Aufgäht! Aufgäht! Aufgäht!* És a rongyos sereg megré-

mülve és megfélemlítve, rogyganyó térddel, szakadó inakkal, dagadt bokáival, holtrafáradtan folytatta a halálmarsot: *Weggehahetom! — Zürendel! — Buchenwald — Coldit!...*

Buchenwaldban

Négy nap és négy éjjel utaztunk a negyedszázalékos német vagonokban, amelyeknek csakolt és csak olykor feltárló ajtaján, mint a fenevadaknak bedobtuk egy-egy kis élelmet, amíg *Buchenwaldban* nem érünk. (Itt köszönés nélkül kellett elszakadnunk deportált nő-társainktól.) Megdöbbenünk. Sok rosszal, elszomorítóval hallottunk már erről a táborról, amely egy fenyőerdő közepén, a kivágott fák helyén terpeszkedett el. Tudtuk, hogy itt örözik Léon Blum-ot és más francia politikusokat, a dán rendőrség valamennyi tagját (akik nem parizsoltak a megszállóknak; becsülésből mégis meghagyták a kardjukat) és hallottunk róla, hogy a „táger” néhány nap előtt hatalmas té-

leadó-készülékét, hogy az egész ország hallhassa a Röck Szilárd-utcai emlékünnepeket. Gyöngyi László, a rádió népszerű szpikere, tereszemlélt tartott és változta a börtön külsőségét, majd megemlékezett Elek Arturról, a kitűnő műkritikusról, aki le-tartóztatása előtt öngyilkos-ságot követett el.

Ezután György Endre lé-pelt a mikrofon elé:

— Amikor bevonultam a Röck Szilárd-utcaiba, még nem tudtam, hogy valóságos ujságíró-ankét készül a kise-gítő toloncházban. A legna-gyobb meglepetés volt Ágai Létával, Mohácsi Jenővel Szomorj Emillel találkozni. Hogy hol is vagyok, arra csak akkor eszméltem rá igá-zán, amikor megtudtam, hogy csak feltűzött szuronyu csendőr kíséretében hagyhat-juk el a termet. *Első éjszaka hatvanan zsufoltunk össze az egyik emeleti kis tante-remben. Pár napi ittlét után rendőri riadóautóba gyömö-szöltek bennünket, hogy előt-tünk ismeretlen célok és lá-jak felé vigyenek. Egy alak a saját nyakán mutogatta, hogy így fognak bennünket fel-huzni.*

Sós Endre ezeket mon-dotta:

— *Ubrizsi, akit a londoni rádió is „véreb”-nek neve-zett, azzal fogadott bennün-kei: „A németek majd szap-*

pant főznek a szerkesztő urakból.” Bakynak ez a kül-földre szökött hóhérségéje csakugyan átadta a németek-nek az internált ujságírókat és a németek valóban elpusz-tították őket Auschwitzban és egyebütt. Csak kevesen vagyunk itt, alig néhányan maradtunk Üetben. *De meg-gyilkolt társaink emléke arra kötelez bennünket, hogy elő-segítsük ebben az országban a végleges leszámolást az Ubrizsihez hasonló pribékek-kei.*

HORTHY-LIGETTŐL — AUSCHWITZIG

Farkas Lajos, az ipariügyi minisztérium sajtóelőadója, elmondotta, hogy *egyedül jött haza Auschwitzból — hirmondónak. Föld Aurél a békásmegyeri élményeiről mondott néhány mondatot. Török Sándor a csepeli gyár-telepen töltött légitámadásos éjszakákról emlékezett meg. Ritter Aladár és Márer György a fogoly ujságírók lelki erejéről beszélt. Nádor Jenő néhány epizódot adott elő arról, hogy a munkások mennyire az üldözött ujság-írók mellé állottak. Fodor Tibor a kecskeméti haláltá-borról, Fóthy János Horthy-ligetről, Stób Zoltán a sza-dista láborparancsnokokról és örökről, Kugel Ernő pedig a csepeli papirgyárban vég-zett kényszermunkáról tar-tott beszámolót.*

EMLEKTÁBLÁT

A „RÖCK”-FALÁRAI

Az emlékünnepe után még sokáig együtt maradtak a megmenekült ujságírók, akik-nek a körében megjelent az *Ujságíró Szövetség* részéről Korcsmáros Nándor ügyve-zető-elnök és dr. Gyöngyösi Nándor főtitkár is.

Az ujságírók elhatározták, hogy felkérjük a rabbiszemi-nárium vezérlo bizottságát: *helyzetesen emléktáblát a Röck Szilárd-utcai ház falára és így örökítse meg mind-azoknak a polgároknak és munkásoknak az emléket, akiket a fasiszta rémuralom idején innen vitték a halálba.*

Az UJ ÉLET

mai száma: P 2.000.000
1 havi előfizetés: P 8.000.000

Előfizetőink figyelmébe ajánljuk a következő szám-
adatokat:

A NYOMDAI ELŐÁLLÍTÁS SZÁZALEKOS ÁREMLEKEDÉSE 1946 ÁPRILIS HÓNAPJÁBAN

április 5-én	60%-kal,
április 11-én	91%-kal,
április 18-án	91%-kal,
április 25-én	105%-kal.

A rotációs papír ára április hónapban
120.000 P-ről 2.400.000 P-re

emelkedett különként.

Köz tudomás szerint tetemesen emelkedtek a fizetések,
a postai portók és szükséges nyersanyagok.

EZEKNEK TÁRGYILAGOS ELŐREBOCSÁTÁSA UTÁN
TELJES NYOMATÉKKAL KELL KÉRÜNK ELŐFIZE-
TŐINKET, HOGY A FENT KÖZÖLT ELŐFIZETÉSI DIJAT
KÜLDJÉK BE MÁJUS HÓNAPRA, VAGY AMENNYIBEN
MÉG A RÉGI ELŐFIZETÉSI DIJAT KÜLDTÉK VOLNA
MEG, A KÜLÖNBÖZETET HALADÉKTALANUL PÓTOLJÁK,
NEHOGY A LAP ZAVARTALAN KÜLDÉSÉBEN FENN-
AKADÁS ÁLLJON BE.

Postatakarékpénztári csekk száma: 26.209. (Magyaror-
szági Izraeliták Országos Irodája)

gítámadást szenvedett végig. Al-lítólag német „önbetörés” volt, aminek pusztító nyomait ha-marosan láthattuk is. *Negyven-ezer ember: német, osztrák, lengyel, francia, holland, dán, román, szerb, bolgár, magyar szorongott egy rakáson. Kevés-sé egészségesegek is súlyosan be-tegek. Mindennap többszázan pusztultak el, akik azután a krematórium hatalmas üzemé-ben „lettek porrá”.*

Láttuk a nyomorékok köny-nyeztető seregét, amint járt-kelt, vándorolt a táborban. Sza-kadt rongyaikban, mankóikkal, botjikkal olyanok voltak, mint az a koldustömeg, amely a régi Párisban elindult a Szajna felé, hogy éjszakára a hidak alatt keresse magának szállást.

A cirkuszi sátorban

Karanténba kerültünk, három hétre a „Zeit”-be. Az óriási cirkuszi sátorba, amely azon-ban mégsem volt elég nagy ahhoz, hogy többszázunknak terebély átmeneti otthont adjon. Három emelet magasságban,

egy-egy négyzetméternyi terül-ten hetünkét-nyolcunkat présel-tek össze. A szárdiniás doboz-ban nincsen olyan „helyszűke”, mint illt volt. Feküdni csak ol-dalunkra fordulva „stószolva”, mint a falhasábok tudunk! Így is majdnem agyonnyomtuk egy-mást. Alvásról ebben az álla-potban szó sem lehetett. Négy ember virrasztott, míg a másik négy pihent. Azután „helyesere” következett.

Ezekben a boxokban lestük, mint a fogságba veletl állatse-reglet, az etelést. Amikor ennek ideje eljött, fel kellett ülnünk és vézna karjainkkal mint szá-raz ágakkal nyultunk a bor-zalmasan levert zománcu, roz-dás bádogtányérok után, ame-lyek szájról-szájra jártak, mint a legenda. Egyszer a dél vilá-gosságában megpillantottam ét-kezésszervezemet, amelyet kanál hiján a számhoz emeltem. Rosszul lettem... *Az ugynevez-tett tányért a klozetben levő piszósónál kellett mosogatnunk. Ezt a tartósan szennyes edény-tömeget a szobaküldőnc visz-szaadta nekem újból mosoga-*

tásra, mert műkszem nagyságu friss morzsát talált a patinás kosz tejében.

A karantén — ha nem tud-náki — arra jó, hogy az egész-séges is súlyosan megbeteged-jék. Tífuszt, vérhas-t kapjon. Kapott is. Naponta négy-öt em-berünket vitték át a szomszé-dos vérhasas-sátor faforgácsal lömött sárszínü párnái és mat-racai közé, amelyek ugy hatot-lak, mintha máris, jóelőre ko-porsóba rakták volna szegény bajtársainkat. Egyszer tudat-lanul közéjük tévedtem. Ha-lcitsárga, szakállas ábrázatok meredtek felém.

— Bajtárs, bajtárs — kö-nyörögtek siri hangon — ment-sen ki innen... Elpusztulok...

„Appel”

De nemcsak a vérhas és tí-fusz pusztított, hanem az éhség és a legyengült, lönkregyalogolt éhezők sanyargatása: a napi kétszeri „Appel” is. Négy-öt órát álldogáltunk a decemberi fagyban félmeztelenül, fejünkön a piszkos szürke pokróccal, mint a beduin harcosok, várva

megszámoltatásunkat. Ha a negyven ezer emberből pillanat-nyilag csak egy is hiányzott, az élenörző SS-vezér addig hagyta a tábor valamennyi lakóját ácsorogni, míg az az egy ember a tábor másik végén elő nem került, mégha a csontváz-embe-rek tucatja a fardatságtól köz-ben össze is esett...

Mindenünket, de mindenün-kei elszedték. Lehúzták rólam a jó felöltömet, a tiszta gyap-juszövetből készült sportruhá-mat, a bőrtalpu bakancsomat, hogy ezek helyett szibáruspia-con is értékesíthetetlen rongyo-kat adjanak. A fő, hogy leg-alább egy „Häftling”-ruhadarab, lila-szürke csikos pizsamanad-rág vagy kabát kerüljön reám, mert abban — azt hitték! — nem szökhetem meg Németor-szág területén. A hórbakancs helyett fatalpu, vászoncipőt kap-tam tölre, amire egy orosz ha-difogoly igen találóan és szel-lemesen, de mély undorral, fitymálóan jegyezte meg:

— *Ime, a német kultural*

(Folytatjuk.)

HOGY TÖRTÉNT?

XX.

Az újpesti hitközség könyörgő levele — Kisérlet a kassai zsidóság megmentésére — Freudiger Fülöp levelet kap

A kassai nőegylet beadványa

A kassai nőegylet elnöke, a tanács kérésére, beadványt intézett a kormányzó felé: ez a következőképpen szól:

„Bizonyára ismeretes Főméltóságod előtt, hogy mintegy négy héttel ezelőtt a kassai és az Abauj-Torna vármegyében élő zsidóságot a kassai téglagyárba szállították. Az itt összpontosított zsidóságnak Németországba való szállítása Jolyó hó 15-én este megkezdődött. Ruháncmüt, élelmet, gyógyszerket alig vihetnek magukkal és az elszállítását végző hatóságok nem veszik figyelembe a kiszállításra kerülő korát sem. Elszállításra kerül eszeméltől kezdve minden zsidó.

Érdeklődésünkre azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az említett személyeket munkára viszik Németországba, de tekintettel arra, hogy közülük vannak az aggasztónok, a betegek és a csecsemők is, a kiszállításuk sorsát illetően a legnyilvánosabb aggodalmakat tápláljuk.

Főméltóság Asszonyunk! Alulírott Gotterer Sámuelné, a kassai izraelita nőegylet elnöke és a kassai izraelita leányárva alapítója, 75%-os hadirokkant férjem után kivétel nélkül, folyó hó 16-án egy kérelmet nyújtottam be a személyes kihallgatás engedélyezése iránt. Ha fogadni kegyeskedné bennünket, keltős kérelmet terjesztenénk elő:

1. megkérnénk a Főméltóság Nagyasszonyt, hogy kegyeskedjék közbenjárni a kassai deportálások teljes megszüntetésé végett,

2. ha ez nem volna lehetséges, kegyeskedjék intézkedni legalább az irányban, hogy a 18 éven aluli mindkét nembeli gyermekek, a 60 évet meghaladott férfiak, ugyyszintén az 50 éven felüli nők, valamint a betegek, ezenkívül a 18 éven aluli mindkét nembeli gyermekek anyái visszatartatlansággal, mivel ezek hasznos munkára az ország határain kívül amugy sem volnának alkalmasak.

Fordulhattunk volna ezzel a kérelmünkkel az ország más hatóságaihoz is, de tudjuk, hogy a legmegértőbb szívet Főméltóság Asszonyunk személyében találhatjuk.

Amikor bizunk benne és reméljük, hogy érveink személyes előadására az alkalmat meg kegyeskedik adni, vagyunk mely hódolattal

a Kassai Izraelita Nőegyletek nevében, aláírások s. k.
Budapest, 1944. május 17.

Az újpesti zsidók kérése

Május közepén a gettósítás már a fővárost is közvetlenül veszélyeztette és ezt a helyzetet világosítja meg az újpesti zsidók következő levele:

„Tisztelettel jelentjük, hogy Újpest város Polgármestere kijelölte azokat a területeket és külön házakat, amelyekben a zsidó lakosság elhelyezendő. A város a mai napon felterjesztést intézett a Belügyminiszter Urhoz, amelyben többek között azt kéri, hogy rendelkezje el a zsidó lakosságra nézve azt a tilalmat, hogy este 6 órától délelőtt 11 óráig lakhelyüket ne hagyhassák el. Ez alól csak a hadüzemi munkások és tisztviselők képeznének kivételt.

Tekintettel arra, hogy Újpesten nagy számban vannak nem hadüzemi ipari vállalatok, amelyekben ez idő szerint is sok zsidó személy van foglalkoztatva és mert általában mindenkiük joga és kötelessége munkával kenyerét megkeresni, ezen intézkedés ellen a Polgármester Urnál óvást emelünk. Tekintettel arra, hogy Budapest és Újpest egységes rendőrhatalósági területet képez, elképzelhetetlen is, hogy e tekintetben kétirányú intézkedés történjék.

Újpesten mintegy 14.000 lelket számláló zsidó lakosság van, amelyre a tervbe vett lakás elhagyási tilalom halálos csapást mérne. Ezért mély tisztelettel kérjük:

méltóztassék a legsürgősebben és pedig a legközelebbi órákban a belügyminisztériumba Molnár Zsigmond min. titkár referens urnál, akit az általunk urzen ügyek intézésével külön megbízott, közbenjárni és odahatni, hogy a belügyminisztérium a városnak idevonatkozó felterjesztésével ellentétben ne adjon a főkapitányságnak ily intézkedés kihozsátására utasítást, illetve azt kérelmezzük, hogy a fővárossal területileg is összenőtt Újpesten e téren is mindenkor csak oly intézkedések rendelkezzenek el, mint ami esetleg a fővárosban elrendeltetik. Teljes tisztelettel Újpesti Izraelita Hitközség, Átköltöztetést Intéző Bizottsága.”

A vidéki atrocitások

horzalmos brutalitásait jellemzi a Salgótarjánból érkezett következő jelentés:

„Jelentés

1944 június 7-én délután 16 órakor:

„Előadjuk, hogy Salgótarján

községben J. évi május hó 1-én éjjel betörttek több jómódu zsidót a községi polgári iskola épületébe, ahol megkezdtek a kihallgatásokat a legzörnyűbb kegyetlenkedések között.

50. csendőr érkezett más községből és ezek férfiakat és nőket egyaránt vallatásra fogták, a csontjukat összetörték, a cipőjüket levették, a talpukat verték és gombostűvel szurkálták és így szedték ki belőlük a vallomásokat, hogy nem rejtették-e el vagyonukat egyes keresztényeknél. Hogy ez meddig tartott és hány személlyel végeztek, arról hiteles információ nincsen.

Egy ottani zsidó ügyvéd nem bírta az ütlegetéseket és ezért azt vallotta, mintha ő a néhány kilométerre fekvő Párna község egyik kertjében elásott volna értékeket, holott ez nem volt igaz, csak azért mondotta, hogy odamentet megszűnjék az ütlegetés. A csendőrök ki is kísérték. Ott azonban semmiféle elrejtett vagyon nem volt, hogy

A magyar zsidóság pusztulásakor

az első figyelmeztető csemetés közvetlenül az a levél volt, amíg Freudiger Fülöp Pozsonyból kapott. Május hó közepé felé lehetett. A forróság beállott és az még fokozta a Sip-utcai épületbe folyton hőmpölygő, egyre duzzadó tömegekből áradó indulatokat. A délutáni órákban történt, azokon a vég nélküli délutánok egyikén, amelyek bizonyos megpillenést jelentettek a délelőtlőknek napról-napra fokozódó csapásai, a német és magyar hatóságtól eredő parancsok után. A rendszerint délelőtlőnkim adott arcútlások még gondolkodni sem engedtek — az esti órákban enyhült a feszültség.

Freudiger Fülöp az orthodox hitközség elnöke, — akinek éles szeme sok mindent előbb látott meg és józan realitással mérlegelte a helyzetet, — bizalmas megbeszélésre hívta a vezetőket. Felmutatott egy Pozsonyból kapott héber levelet és azt nyomban le is fordította. Ez az irás figyelmeztette a magyar zsidóságot, hogy feltétlenül hiteles helyről származó értesülés szerint a németek minden előkészületet megtettek a magyar zsidóság deportálására és végül nagyszámu vasúti kocsit összpontosítottak Szlovákiában, hogy azokat a magyarországi zsidó gyűjtőtáborok, elsősorban Kassa, Munkács, Ungvár, Maramarosziget, Nyiregyháza, Szalmárnémeli stb. felé irányítsák. A levélíró azt is megemlítette, hogy a deportálások iránya: Oswienzin — Auschwitz, ahova már két év óta szállítanak Szio-

visszafelé mi történt az ügyvédet, azt nem tudjuk.

Egy ottani zsidó fogorvos hasonló atrocitásokról volt kitéve, a II. emeleten csaknem agyonverték és ilyen félholt állapotban a csendőrök a II. emeletről kidobták az udvarra. Az udvaron elterülne több keresztény nő felocsolta és nagy tumultuozus jelenet kerkedett ezen brutalitás miatt, mire a csendőrség a keresztényeket gumibotokkal szétkergette. Ugy akarta feltüntetni a csendőrség, mintha nevezett öngyilkos lett volna, holott már csaknem holt állapotban dobták ki az ablakon. Természetesen ez a fogorvos azután meg is halt.”

Ezt a jelentést még a következő adatok egészítik ki:

„Dr. Szolovendy Ödön: a) Addig verték, amíg jegyzőkönyvet írt alá, amelyben elismerte, hogy kéményében titkos rádióleadót tartott üzemben. — b) Grünwaldtét Steiner Lenkét addig ülték, amíg jegyzőkönyvet írt alá, amelyben elismerte, hogy 300 kg. mérgezett cukorkát tartott, amit a városban akart szétosztani. — c) Négy állapotos asszonyt addig verték, amíg megszűntek. — d) Pár nap alatt 16 halott, akiket 1—2 hozzátartozójuk vihetett ki taligán a temetőbe, ahol papi segédlet nélkül hantolták el munkaszolgálatosok által ásott sírokba.”

váklából zsidókat. A levél vége további értesülések küldésére utalt. Freudiger Fülöp közlése bombaként hatottak. Bár még mindig voltak egyesek, akiknek naiv, vagy buta optimizmusa hajlamos volt az egészet csak mesének tekinteni, de a többiek tudták, hogy üdött az óra és a halálharangot megkorgatták a magyar zsidóság felett.

Néhány nap-mulva még ennél is megdöbbentőbb hírekre érteztünk

Svájcból titkos utár

német nyelvű jegyzőkönyveket hozott, amelyeket három Auschwitz-ból elmenekült szlovák zsidó mondott tollba, azonkívül még egy nő s egy további férfi. Ezeknek sikerült a német haláltáborból a semleges külföldre jutni. Ők voltak az első zsidók, akik Auschwitzot ihymódon élve hagyták el. A felszabadulás óta az auschwitzai táborról sok leírás került a nyilvánosság elé, de ezeknek történeti értéke nem hasonlítható össze az első jegyzőkönyvekkel. Azok a szlovák zsidók t. i. akik ezeket írták, az elsőkköz tartoztak, akik az auschwitzai tábor felállítását után odakerültek és így módjukban volt kezdetől fogva megfigyelni ennek működését, szervezést és horzalmos berendezését. Végignézték 1942 óta a lengyel, francia, belga, holland, végül a görög és olasz zsidók kiirtását és amikor megszűntek — 1944 áprilisban — néhány hetes szünet állott be az „üzem” működésében, hogy azután május vé-

gán a nagy tömegekben érkezett mágyar zsidók egyháztudomány újra fellendüljön. A magyar zsidók voltak t. i. az utolsó a sorrendben és ezért a visszakerült testvéreinktől adott leírások az első auschwitzi jegyzőkönyvek folytatásának tekintendők.

MUNKÁCSI ERNŐ

(Folytatás: Az auschwitzi jegyzőkönyvek)

BERGEN-BELSENIEKI KI TUD

Róna Juháról

(szül. 1923. I. 3.), anyja neve Berger Irabella, akit 1945 február elején álltak Bergen-Belsenben. Ertesítést kér: dr. Róna Izám, V. Wekerle sándor-u. 7. Zsidó Világkönyvtár.

BERGÉNIEKI KI TUD

Günsz Jenőné

(szül. KLEIN FRIDARÓL aki májusban Bergenből életjeleit adott. Aki tud róluk, nagyon kérem, értesítse Gluzra Dezsőné, Szendrő-u. 31. életműterület.

KERESKEM

Kövesi Évát!

Debreceni születésű. Újpestről vitték el a pamutipari munkásokkal 1944 július elején. Auschwitzban látták utoljára. Aki tud róla, értesítse édesanyját, Kövesi Károlyné, Debrecen, Rákóczi Erő-u. 4.

KERESKEM

két deportált fiukat!

Hoffmann Emil

szül. 1906 Sopron.

Hoffmann Erich

szül. 1907 Sopron. Kistarcsáról 1944 július 19-án Birkenauba vitték munkára, ott a későbbi kammerbörzse tagok. 1944 október 26-án Oranienburgból tovább vitték őket. Későbbesett stábleik könyvözegek összeállítására. Minden költésért nyitva megajánlott. **HOFFMANN DAVID**, Budapest, VI., Paulay Ede-utca 67.

KERESKEM

Erdős Lászlóné Schwartz Juditot

szül. 1926 I. 27-én. 1941 november 15-én a téglagyárba vitték el. Hittestvéreim szives értesítését előre is köszönöm. Erdős László, IX., Lőrinc-u. 20. I. 3.

Auschwitziak! Ki tud Détsy Eva

(szül. 1928 apr. 8., anyja neve: dr. Détsy Ferenc ügyvéd, anyja: Moskowitz Ilona).

magasnévésű, szőke, kékszemű kislányról,

aki 1944 júli. 6-án Újpestről Békásmegyertre, onnan a Tócsinába, majd Sárvára és Auschwitzba vitték. Ertesítést kér: Gál Ferenc, Tájkortársügyi művelődési t.

„Ének egy nemes emberről“

Bürger ezen ismert költeményében dalt zengett egy szegény, bécsületes emberről, aki életét önzetlenül kockára vetette emberitársai megmentésén. Mi is é célból örökítjük meg dr. Zsiros Józsefnek, a sárospataki teológiai akadémia tanárának, egyetemi magántanárának nevével. Dr. Zsiros József Philadelfiában Bartones és Montgomery professzoroknál sajátította el a héber és átgol, Berlinben az arab, sumit és az egyiptológiát tudományt és német irodalmat.

Miként Herder protestáns theológust, úgy ő is a biblia költészeté és nemesítő hatása indította tiszteletre és részvétre a biblia népe, a zsidóság sorsáért. A legszomorúbb időben saját életének kockáztatásával állott az üldözött zsidóság mellé és a bibliai Józsefvel elmondhatta magáról: életfontosságú küldött Istent előttek (Gen. 45. b).

A zsidó lakosságot előbb a sárospataki, később az újhelyi gettóba zárták. Ekkor kezdődött Zsiros nagytiszteletű ur szerepe azzal, hogy gondoskodott ellátásokról. Megbízható keresztény nő fogadott, aki élelmiszerrel látta el az éhezőköt. Megmentette a zsidók értékeit és ékszereit, s akik vizsgaszalérhaték — 180 ilyen hitestvérről van szó, — vagyonaikhoz hiány nélkül hozzájutottak. Számos gazdátlanul vált értékek pedig hivatalos leltár mellett átadott a zsidó hitközség előjáróságának.

A zsidóság két kiváló orvosa drámai körülmények között végzte be életét. Dr. Szabó József és dr. Moskowitz Ervin, súlyos lefki megpróbáltatás után a deportálás helyett inkább a halálra menekültek. Midőn dr. Szabónak és feleségének öngyilkossági híre elterjedt, a jobb-érzésű emberek megdöbbenek. Elsőnek Zsiros nagytiszteletű ur követte népszerű, szeretett háziorvosának méltó temetését. Am a esendőség parancsokra már éjjel kiszállhatta őket a hullaházba és mire a nagytiszteletű ur a temetőbe érkezett, már a kutyasíntér elföldelte. Mindez nem akadályozta meg Zsiros Józsefet, hogy őket elparentálja, gyászbeszédet tartson és a 90. zsoltár héber hangzó imája után a keresztény nők koszorúikat helyezték el jötevéjük sírjára.

A másik öngyilkossá vált orvosnak, dr. Moskowitz Ervinnek végrendeletét dr. Zsiros József felolvasta és akkor kiáltott, hogy Pompás házát és vagyonát a felépítendő zsidó hitközségre hagyományozta.

De nemesak a zsidó lakosság életét és vagyonát, hanem a zsidóság szellemi kincsét is törekedett Zsiros József megmenteni.

Midőn 1944 szeptember 22-én a Gestapo német tisztjei a zsidó templomban orgonákat rendeztek, a tórákat lépdesték, ekkor a nagytiszteletű ur, — hogy

a figyelmet elterelje, — magyarul kezdte nekik a szentírás szövegét, miközben 15 értékes szentírást a szerelvényekkel elszállíttatott, hogy a biétes pusztulásból megmentse.

Ezt a németek örülés folytán felfedezték és egy Gestapo századossal az élen lakásába hatolt. „Sind Sie ein Professor?“ — kérdezte a tiszt, miközben a pisztolyt homlokához szorította. „Sie sind ein Lügner, Sie sind ein Judebumel. Sie können gleich und leicht sterben.“ Mire levetkőztették, hogy zsidó voltáról meggyőződjenek és fagaták a tórák hullétéről. De ő ezt életveszélyes fenyegetések közlött sem árulta el. Végül is bepálinkázva, mint ismét zsidó lérenetől 60 értékes könyvét — könyvtárának búszkeségét — elrabolták. A veszély napján egy tórába rejtette el névjegyet a következő szöveggel: „A mi egyelmes Istenünk segítségével kimentellünk a veszedelemből. Legyen érte áldott az Ur Istent Salom ura, Sapat, 1944 szeptember 22-én.“

Midőn az ország felszabadulása után a deportáltak visszatérhettek, első utunk a nagytiszteletű urhoz vezetett, ki eddig is naponta imádkozott a zsidóságért. A megérkeket vigasztal, tanácsot látta el, kitalálásra, munkára serkentette őket, hogy ne hagyják el a szerencsétlen hazát, aitol elődeik sírjai domborulnak. Szívjósságát mutatja, hogy egy árva maradt zsidó hajadont ő adott férjhez és esküvői lakomájukat is saját házában rendezte.

Majd elősegítette a hitközség restaurálását. A templomból a szentélet, törmelékét elárolólvá, azt újra szentelték. Sebuoth ünnepeén végre előhívták a megmentett tórákat a kegyzserekkel. Miközben Müller Jenő, a hitközség derek elnöke buzdító beszédet, a nagytiszteletű ur nagyhatalmú imái mondott a tórák felavatásán és így újjaépítésének egyik sarckövévé raktá le.

Bizonyára ismerik talánabból-cseink mondását: „a népek jámborainak része van az örökéletben“, kik könyveket tóráknak és szenvedéseket enyhítetnek, azokra méltán büszke lehet nemesak saját felekezete, hanem a zsidó anyavallás is. Hadorlo. Dent. 33., 17.) miképp a bibliai József előtt bódol és meghajol Zsiros József erkölcsi nagysága előtt és a vándor tanulmányokkal forduljunk hozzá, aki így bucsuzott az üdülő gyümölcsfától, „hogy Hozzád hasonlók legyenek sarjadékaid is“.

Dr. Hirschler Ignác, a Markó-utca fogház lelkésze

KERESKEM

Szendró László György muszost

(1921) 1945 március végéig a későbbi szegedben volt. Ertesítést kér: dr. Szendrő Zoltánné, Bpest, VII., Kálviny-u. 11. I. 1.

Főrabbi beiktatás Kaposvárott

Impozáns ünnepség keretében foglalta el április 7-én dr. Krausz Henrik főrabbi Kaposvár, Somogy vármegye és a csatlakozott Dombóvár főrabbi széket. A feldisített kaposvári templomban tartott ünnepségen a felekezetek, intézmények, tanácsok, politikai pártok, Péca, Siklós, Dombóvár, Nagykantász, Devecser és Somogy vármegye hitközségeinek küldötségei vettek részt.

Az iktatást dr. Hevesi Ferenc pesti főrabbi, lelkész-vezetőbíró végzte. A dr. Herzog Mánó főrabbi elárult üdöztető képző fiatal papot a templom bejáratánál Tórával és a templom kulcsaival Fischer Pál templomelőjáró fogadta, majd az omédnál Andl Odón hitközségi elnök, nemzetgyűlési képviselő köszöntötte. A kaposvári azimfonikus zenekar Szilárd György vezetésével előadott nyitó zenéje után dr. Hevesi Ferenc lépett a szószékre és magasszarnyalásu beszédében jeltette meg a ma rabbijának súlyos, de isteni küldetését, rámutatván a szó hatalmas építő és romboló hatására. Beszédét végén tolmácsolta az Országos Rabbiegyesület és az Országos Iroda üdvözlését, majd megáldotta tanítványát.

Dr. Krausz Henrik székfoglaló beszédében világszerte határozottan állt a hitközség a papi utat, amelyen járni kíván: meggyőzötani a még friss sebeket, életben tartani az emlékező hitűket, újraépíteni a templomot, a hit, szentélyét a szent szivekben és megteremteti a kételkedéstől mentes, erőt adó tiszta Istenhitet. **Abrahamon Mánó** pesti főkantort zsoltár-énekével nagyban emelte a templomi áhítatot. A halálkval és a Himmusz záróakkordjait után az ünnepi közönség a hitközség tanácsstermőbe vonult, ahol a felekezetek, intézmények, hatóságok és a politikai pártok küldötségei üdvözölték dr. Krausz Henrik főrabbit, felajánlva támogatásukat és Isten áldását kérték munkájára. Az ünnepség után tartott diszvacsonán dr. Löwinger Sámuel rabbiképzőintézeti igazgató a Rabbiképző; Vido Miklós közönségkerületi elnök a pécsi közönségkerület és a siklói hitközség; dr. Ivanovszky László a rabbijelöltek; Biro Ernő a nagykanizsai hitközség; dr. Jungert Mihály a pécsi hitközség; Fein Lajos a dombóvári hitközség; dr. Mautner György a devecseri hitközség; dr. Fuchs István (Bacs) és dr. Gáspár Ödön (Csurgó) a somogy megyei hitközségek és befejezésül dr. Klár Zoltán köszöntötte a kaposvári hitközséget, elnökét és a beiktatott főrabbit.

KI TUD

Glanz Dezső

budapesti lakosról, aki állítólag Mittenwaldban volt felszabadulás után.

Seregszemle

Megindul az 1946. évi sékel-akció

AZ ELSŐ SÉKEL

bibliai időkét idők emlékeztünkbe. A zsidó nép emlékeztében az Egyiptomból való kivonulás és a honfoglalás között eltelt idő úgy szerepelt, mint a vallási élet hőskora. A nép, mely csak most szabadult a szolgaságból, elindult az önállóság útján, hogy végre saját életét élje, saját országát építse. És addig is, amíg ezt az országot elérte, már a vándorlás korszakában is kifejezésre akarta juttatni a végleges letelepedési szándékát. Ezért még a pusztában Szentélyt épített magának, mint az önálló zsidó élet középpontját. Ez a Szentély még sátorból készült, vándortemplom volt, de már hordozható, kicsinyített mása a későbbi jeruzsálemi Szentélynek, amely a Zsidó Állam középpontjává vált. Hogyan, milyen forrásokból készült? A vándor-nép vándortemploma? A Biblia *sékel*-gyűjtéséről számol be:

„Szólt az Úr Mózeshez: amikor megszámlálod Izrael fiait, adj a mindenki lelkének váltását, mindenki, aki átvonul a számláláson, fél sékelt adjon a Szentély sékelje szerint... áldozatul az Úrnak... a gazdag ne adjon többet, a szegény ne adjon kevesebbet... engeszteléstül lelkekért.” (Ex. XXX. 11—15.)

A szegény és a gazdag egyformán adott sékelt, a szentélyépítés e külön váltáját és így lett ez a templom egyformán mindenkié. A közösség áldozott, alkotott és épített. Egyéni áldozattal, egyéni jelképes cselekedettel a közösség fagyjává vált: ez emlékeztető jel és lelki váltás a későbbi korok zsidójának is.

SZÉTSZÓRATÁS,

a galut szomorú sorsa, váltotta fel később a Zsidó Államot. Az Országok idegen hatalmak hódították meg és a népet száműzésbe kergették. Kétezer év tragédiája következett el a zsidó történelemben. De az emlékezés a régi önálló állami létre sohasem vesztett ki a zsidóságból. Mindvégig visszaszórogott Cionba, mindig várta a pillanatot, amikor az isteni ígéret szerint a visszatérés megvalósulhat.

HERZL TIVADAR,

a cionista mozgalom lángelkű apostola volt az első, aki konkrét formában realizálta ezeket a zsidó népben szunnyadó erőket. A Cion utáni sóvárgást Herzl nyomán konkrét politikai elképzelés és gyakorlati építőmunka váltotta fel. A zsidó nép fiait, kezdtek visszaszivárogni az őst földre és a mozgalom egyre inkább magával ragadta az egész népet. A zsidó nép legnagyobb tragédiája, amely az elmúlt esztendőben játszódott le szemünk előtt, végül legtelje-

sebb mértékben igazolta a cionizmust. Ma már minden zsidó, az is, aki maga nem akar visszávándorolni Palesztinába, elfogadja a Palesztina építésére vonatkozó követelést, mint a zsidóság kérdései megoldásának egyik legfontosabb eszközét.

Amikor Herzl meghirdette a Cionba való visszatérést, amikor a zsidó történelemben másodszer vállalkozott arra, hogy az idegenségből a szabadságba és a saját országba vezesse vissza a népet, akkor az átmenet korszakában ő is ahhoz a szimbolumhoz folyamodott, amelyet egykor a bibliai nép vezére, Mózes, olyan szentségre emelt. Ujból bevezette

A SÉKELT,

mint a hazatérés, az építés és a végleges letelepedés szimbolumát. A vándorsorsra ítélt zsidóság most a sékelekből nem vándor-szentélyt épített, hanem a Szentföldet magát segítette megváltani azoknak, akik elfáradtak az évezredek vándorlásban, vagy akiknek nem volt többé hova vándorolniuk. Egyre többen csatlakoztak ehhez a „szent cselekedethez” és a részekből, a szétszórtságból így vált legalább szimbolikusan, de egyre inkább valóságban is *egyetlen* közösség — engesztelés és megváltás ludatát adván a közösségbe olvadás lényé által a bajjal és bánattal terhelt egyéni léleknek.

A CIONISTA VILÁGKONGRESSZUS

volt az az eszköz, amelyben a zsidó nép országépítő akarata festet öltött. Az önálló állami lét elvesztése óta az öntudatos zsidóságnak ebben a parlament-jében nyerte vissza először a nép a maga önrendelkezési jogát. Míg eddig idegen hatalmak döntöttek a zsidó sorsáról, — legtöbbször megkérdezésünk nélkül — addig a Cionista Világkongresszus utján a zsidóság most maga hallatja szavát saját ügyeiben. A Cionista Világkongresszus így az önálló állami lét újbóli megvalósulásáig az önállóság szimboluma lett: „az utban lévő állam”, ahogy azt Herzl meghatározta. És ezt az utban lévő államot, úgy, mint egykor az „utban lévő Szentélyt” ismét a sékel rendszerére építették fel. Mindenki, aki a zsidó nép önludatra érkedésének gondolatát helyesli, megváltja a sékelt. Mindenki egyforma áldozatot ad; a gazdag nem többet és a szegény nem kevesebbet, mert a sékel mindenkié, az egész népé és jelentősége nem abban a csekély összegben áll, amellyel a sékel megváltásával Palesztina felépítéséhez hozzájárulunk, hanem az abban a szimbolumban, amellyel a gondolat mellett állást foglalnánk.

Eppen ezért a sékel megváltója jogot nyer arra, hogy az országépítés ügyébe beleszóljon. A sékel választójogot nyújt a Cionista Világkongresszusra.

A SÉKEL 1946-BAN

különleges jelentést és jelentőséget kap. A tizenhatmillió zsidóság a fasiszta hatalmakkal való háborújában (vagy inkább, fájdalom, nagyrészt csak szenvedő szembenállásában) hatmillió fiát vesztette el. Olyan gyász ez és olyan történelmi tragédia, amelyhez hasonlított méretű és arányú még a martyrológiában oly gazdag zsidó történelemben sem fordult elő. Ez az eseménysorozat és ez a gyász örökre beivódik a zsidó lélekbe. Amit ezután te- szünk és amit leszünk és amit érzünk, abba örökre, most már eltörölhetetlenül beleszővődik ez a felejthetetlen tény, ez a borzalom, ez a tanulság, hatmillió ember, hatmillió testvérünk vértanu-kinja és halála.

SEREGSZEMLE

lesz ez az idej sékelakció. Vannak, akik arra törek-sznek, hogy a zsidó nép egységét most, az üldözöttség után is, megbontsák. Arra hívatkoznak, hogy a cionista mozgalom a zsidó népnek csak egy részét foglalja magában és így Palesztina zsidóvá építése nem az egész zsidó nép ügye. Ezeknek az ellenfeleinknek kell megadnunk a választ: a zsidó nép tanult tragédiájából; a zsidó népet nem lehet újból részekre bontani és a részeket egymással szembeállítani; a zsidó nép egységes és minden politikai, vagy lelekezeti árnyalattól függetlenül egy abban a követelésben: adják meg végre neki is, annyi szenvedés után, hogy úgy éljön az emberiség körében; ahogy minden más nép élhet — *saját földjén, saját államában*, produktív, az egész emberiség haladását szolgáló *termelő munkában*.

JERUZSÁLEMBEN,

a zsidó lelkek fővárosában ül össze ez év augusztusában újból a Cionista Világkongresszus, először a nagy tragédia után. Ez az első kongresszus, amelyet Palesztinában fognak tartani, de ez lesz az első kongresszus, amelyen a zsidó nép teljes egészében, az öntudatos zsidó program mellett fog állást foglalni.

A cionista mozgalom összes árnyalatai, fiatalok és öregek, munkások és polgárok, orthodoxok és haladó szelleműek a sékel-akció idejére félreletesznek minden külön szempontot és *egységesen szervezik meg a*

*sékel-akció*t. A Cionista Világkongresszus előtt majd helyre lesz választásoknak, ahol mindenki érvényre juttathatja álláspontját Erec Jisrael felépítésének ügyében. A sékel-akcióban azonban nincs helye a felfogások különbözőségének. *A sékel a zsidó nép egységes demonstrációja.*

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓSÁGRA

külön feladat vár ennél az akciónál. A sors különleges szerencséje — de nagyrészt a világ zsidóságának segítségével — következtében aránylag közülnk vésztették át legtöbben a kiirtás folyamatát. Európa egyik legnagyobb zsidó közössége vagyunk, de egyben egyik legszegényebb zsidó közösség, amely olyan mértékben szorult külföldi testvéreinek segítségére, mint soha máskor és senki más. A világ zsidósága elvárja tőlünk, hogy most megmutassuk szolidaritásunkat velük.

VÁLTSA MEG SÉKELÉT,

lehát a cionista és a nemcionistával Váltsa meg sékelét minden olyan zsidó, *akinek nem mindegy, hogy a zsidóság él-e, vagy nem, fennmarad-e, vagy elvész.* Kétféle zsidó képzelhető tehát e pillanathán és a megkülönböztetés alapja nem a cionizmus, vagy nemcionizmus, — hanem ez:

AKAROM-E A ZSIDÓSÁG ÉLETÉT,

akarom-e hangját a népek hangjai közt, jövőjét a demokratikus emberiség jövőjében, reményét a megszenvedett, gyöttrődő emberek reménységének fényében?

Ha igen, akkor „add lelked váltásáért”, olvadj egybe a zsidóság egyetemének jelképével.

Ha nem, akkor nincs jogod arra, hogy öntudatos zsidónak valld magad.

Dr. RÓTH SIEGFRIED

AZ 5706—1946. ÉVI SÉKEL-AKCIÓN

május elején indul meg. A sékel egységes és az a Magyar Cionista Szövetségnél, vagy az abban tömörült bármely csoportnál vagy pártnál megváltható. A sékel megváltása nem pártállásfoglalás a cionizmus ügyében, mert politikai meggyőződésének mindenki majd annak az év júniusában megcsejtendő szavazásnak során fog kifejezést adni, amely a Cionista Világkongresszus magyarországi delegátusait lesz hívatva megválasztani.

A sékel ára *egymillió pengő*.

A sékel megváltása ügyében Budapesten a Magyar Cionista Szövetség Országos Sékelbizottságához (V., Arany János-u. 29.), vidéken a körzeti sékelbizottsághoz lehet fordulni.

Az Izraelita Táborigyelmeztetés fontos szerepe a holtánnyilváníthatás ügyében

A napokban múlt egy év, hogy a honvédelmi miniszter rendelkezése megalka az Izraelita Táborigyelmeztetés.

Akkor még dúlt a háború. Magyarország már meg volt tisztítva a fasizta hordáktól, de német földön még állott a harc. A fegyverszüneti feltételek lehetővé tették nyolc magyar hadosztály felállítását, hogy ezzel a demokratikus Magyarország is részt vegyen a küzdelem utolsó fázisában. Az önkéntes jelentkezők között jelentős számban állt a zsidó testvéreink is. Fogolykötőből, partizáncsoportokból szétválasztott munkásszázadokból jelentkeztek ifjúk, hogy fegyverrel a kezükben kádjának a fasiszmus végső megsemmisítéséért, hogy harcoljanak szüleik, testvéreik, gyermekeik, asszonyaik s bajtársaik ellene és gyilkosai ellen. A miniszteri rendelet lehetővé tette, hogy az újra egyenjogúak elismert zsidó felekezeti kiküldetése papjait a magyar honvédség zsidó vallású katonái közé, hogy a vallás tanításait elvigyék számukra.

Azután rövidesen befejeződött a háború. A fasiszta fenyegetés véglegesen legyőzték a szövetségesek diadalmi harcok segítségével. A bajtársaink kettős frigyábról viselő zsidó tábori lelkesítők most újra tevékenykedtek. Likvidálni kellett a büntetés és a háború áldozatai számára előkészíteni a békés polgári életbe vezető utat. Minden felkötésnek voltak áldozatai ebben a háborúban, de egyiknek vesztéséért se regisztráltak olyan felültesen és hanyagul, mint a zsidó munkaszolgálatosok. Ha a zsidó munkaszolgálatos az éhezés, a fagy, bombatalálat vagy aknárohbanás következtében elpusztult, ha sérüléseivel, kitérésseivel halálra kintzák, azáltalán esetben még arra sem tartották érdemesnek, hogy haláláról feljegyzést készítsenek, jelenlét legyenek. Ki tartotta számon, Dorosice, Usice, a Don-kanyar, Mauthausen, Günskirchen, Wells, Agfalva, Kópháza, Balf stb. tömegsírjaiban nyugó szerencsétlen maradjainkat. Így állott elő az a helyzet, hogy ezerszámra vannak zsidó asszonyok, akik tudják bár hogy férjüket halálra várták haza, helyzetükön nem változtathatnak, ezerszámra zsidó gyermekek, kik nem juthatnak apjuk műhelyéhez, üzletéhez, iparendélyéhez és ingatlanhoz, mert a hiadatos adatok felületes és hiányosak. Ezen akar segíteni az Izraelita Táborigyelmeztetés Hivatala.

A holtánnyilváníthatás rendelet törvényelőkészítési munkájával, a felhivatalos és magánosok által vezetett és hazahozott veszteségjelzőmunka felkutatásával kapcsolatosával és hitelesítésével,

vel, a házatértek számbavételével és kihallgatásával, a szemtanúk kataszterbe foglalásával és az egész országra kiterjedő minden hadifogolyra kötelező adatszolgáltatással igyekezik az Ukrajnát, Bort, Auschwitzot, Mauthausent, Günskirchent megjárt tábori papok segíteni az özvegyeken és árvákon. Tíz főből áll ez a lelkes gárda, néző és ortodox papok vállaltve egyetértésben dolgoznak a nemcsél érdekében. Közülük hét állandóan a vidéket járja. Ott vannak az extimulásoknál, az agnoszkálásoknál, a hősi temetők létesítésénél és ők adják meg a végültséget a halálporakban hazatérő bajtársainak.

De ott vannak akkor is, amikor azokon kell segíteni, akik évek menekültek meg a háború és a megsemmisítő táborok poklából. A honvédelmi minisztérium hadifogoly-ruhák-csójának keretében az Izraelita Táborigyelmeztetés útján ezernél több volt hadifogoly és deportált munkaszolgálatos jutott felsőruhához és átmeneti kabáthoz, igen sok esetben pedig egyéb juttatáshoz és adományhoz, mely elősegítette a házatértek beilleszkedését a polgári életbe. Szakszerű és hasznos tanácsaikkal elősegíti a rehabilitációs és ranghelyesbítési ügyek kedvező elintézését.

Ezen nagyhorderejű tevékenységük mellett sem felejtkeznek meg a zsidó rabbi örök hívatásáról sem tábori lelkesítők. Zsúfolt vonatokon, teherautókon utazva keresik fel mindazon helyeket, ahol zsidó vallású magyar honvédek állomásoznak. Hítségükkel, imádságos szavak, megölt bevezetésekkel, ünnepi pásztólevelekkal erősítik felkükben a hitet és a ragaszkodást szert vallásunkhoz, szeretetáldomások szerzésével és pszichológiai működéssel, amelyekkel ápolják képzetelüket a zsidó közösséggel. Isentiszteleikén a polgári lakosság is szép számmal vesz részt. Így igyekeznek segíteni a viléki rabbihiányon és pótolni a sokhelyütt hiányzó rabbikat.

Munkájának eredményességében jelentős része van annak, hogy a honvédelmi miniszter, a minisztérium vezetői és az illetékes parancsnokok a legmészebbmenő jóindulatot és segíteni akarást tanúsítják működésük iránt, a zsidóságot érintő minden ügyben véleményét kikérik, szempontjait figyelembe veszik és céljai előéréséhez minden esetben segítséget nyújtanak.

Ezt végezte egy év alatt az Izraelita Táborigyelmeztetés. Működésének folytatásához a zsidó közvélemény segítségét is kéri. A veszteségjelző munkaszolgálatosával és hitelesítésével, a bajtársak halálhirdetési körülmé-

nyeinek és sírhelyének bejelentésével, a hadifogolytáborokban elhunytakról szóló adatszolgáltatásokkal igen sok bajtársunk özvegyén és árváján tudunk segíteni. Hogy ezek az adatok minél hiánytalanabban álljanak a tábori lelkesítők rendelkezésére, az azért is rendkívül fontos, mert ez az egyetlen zsidó felekezeti szero, melynek jegyzőkönyveit és hitelesítését az állami holtánnyilváníthatás el-

rendelésénél és a holtánnyilváníthatás során az illetékes hatóságok figyelembe veszik és az állami érvénnyel el is fogadják.

Bizunk abban, hogy az érvényesítők és az özvegyek isteni pótlója, az Örökkévaló Isten segítő áldását adja a munka folytatásához is.

Dr. MORGERSTERN BERNÉJ
Lelekesítők vezetője

Külföldről érkezett kézbesíthatetlen csomagok címzettjei jelentkezzenek

Az alábbi jegyzékben szereplők, akiknek a posta nem tudta kézbesíteni a külföldről érkezett helytelen címzésű csomagokat, személyazonosságukat igazoló iratokkal jelentkezzenek VII. Verseny-utca 3. I. emelet 8. sz. alatt a postahivatalban (Címnyomozó csomagosztályfőnöki).

Sorrend: A címzett neve, lakcíme, felküldési hely:

- 230 Montvári Péter, Fiumei-út 21-23, Kézsmegye.
- 216 Klein Kálmán, Akácfa-utca 7, Páris.
- 249 Krisztinkovich B., Budapest, Vancsér.
- 250 Erdős Lászlóné, Váci-út 40, Jónköpving.
- 252 Erdős Lászlóné, Váci-út 40, Jónköpving.
- 253 Jácobi Károly, Csalogány-utca 50, Budweis.
- 256 Wolf Armin, Dobozi-út 31, Páris.
- 250 Kéri Pálné, Görög-út 9, Cleveland.
- 257 Weintraub Mór, Kun-út 8, Kanada.
- 258 Preiner Magda, Dohány-út 72, Francia.
- 259 Siklósi Antal, Korcsi-út 24, Montreal.
- 263 Kemény György, Akácfa-út 7, Chicagó.
- 276 Tóth Miklósné, Oktogon-tér 7, Kézsmegye.
- 277 Fischmann Irén, Szent István Park, Chicago.
- 286 Klein Miksa, Fürst Sándor-utca 33, Jeruzsálem.
- 290 Köhler Vera, Szabolcs-út 33, New-York.
- 303 Marcus Gold, Erdős-utca 9, New-York.
- 305 Skreiker Ibolya, Utca nincs 30, Serhice, Francia.
- 306 Deuts Károly, Király-út 30, Skreikes.
- 309 Fehér Lipót, Rottenbiller-út 22, Tanger.
- 310 Varga Andor, Népszínház-utca 4, London.
- 311 Steinberger Sándorné, Práter-út 50, Tanger.
- 312 (Dor) Dror, Wekerle Sándor-út 4, Palesztina.
- 313 Schwartz Gyuláné, Verseny-utca 18, Palesztina.
- 314 Chmnicki, Nagymező-utca 23, Amsterdam.
- 315 Friedman Gizella, Abonyi-út 14, New-York.
- 316 László Zsuzsi, Dalszínház-utca 8, Bombay.
- 317 László Erzsébet, Dalszínház-út 8, Bombay.
- 318 László Viktor, Dalszínház-utca 8, Bombay.
- 319 Varga János, Kiszaludi-utca 22, Kanada.

- 320 Szabó Ilona, 52-esek tere 1, Kanada.
- 1-6 Ecker Miklós, Akácfa-utca 50, Istanbul.
- 7 Varga Andor, Népszínház-utca 4, London.
- 8 Hirsch Józsefné, Dob-út 54, Bergesoc.
- 9 Borstódi Zoltán, Kertész-út 16, Chelsea.
- 191 Bakos Lajos, Dob-utca 7, Hamilton.
- 215 Zarkóczi Béla, Wolf Károly-út 14, California.
- 224 Wigdler Lipótné, Rottenbiller-út 23, New-York.
- 226 Taubner Józsa, Teréz-körút 18, Ohio.
- 233 Kovács Antalné, Személy-utca 25, Svéd.
- 234 Baumthl Gizi, Csáki-út 21, Manchester.
- 235 Bettelheim Ilona, Teréz-körút 22, Palesztina.
- 238 Lichtman Adólf, Kálvária-tér 9, Francia.
- 243 Löwi László, Káldi-út 33, New-York.
- 245 Dr. Eszler Sándor, Thököly-út 47, Williams.
- 247 Szabó Nusi, Vársárhelyi Pál-utca 8, London.
- 248 Szabó Nusi, Vársárhelyi Pál-utca 8, Angol.

Feleségem,

Bauer Ernőné

szül. Breuer Margit

1914 május 11-én került a Pesti vidéki Törvényszék Kist. részére, ahonnan állítólag az utolsó transzporttal júliusban Sarajevóba és Auschwitzon keresztül Dachauba hurcolták. Egy bizonytalan hír szerint 1945 április 26-án a felszabadulás után - élt, aki bár nem tud róla, legyen szives segítsen értesíteni BAUER ERNŐ, Pestszenterzsébet, Baross-utca hatvankilenc.

Hátizsák

Royal üzletházban

Teréz-körút egy/c.
Rákóczi-út 57/b.

Vidéki köruton

Az út

Tulajdonképpen maga az út is külön tanulmányt igényelne. Vonattal nem utazhatik az oly kevés idővel rendelkező ember, akinek percre kell elindulnia, hogy percre megérkezze a vidéki városba előadására, melyet a helybéli lapok hirdetnek. Így hát autón megy, de csakhamar meg kell találnia, hogy azért autóval sem fenéki teffel. Az országút egy nagyobb zökkenőjén kitér valamely esávar és el is vész szerencsésen. Negyedóránig tart, míg évróttal, fadarabokkal ideiglenesen megjavítják a hibát. Persze ettől kezdve állandó a riadalom, mi lesz, ha...

Előgedünk meg tehát azzal, hogy egy árokbafordulással, apró sérülésekkel megosztuk (ami kedves alkalmat nyújt a hitközségi elnököknek, hogy a vendéglátót „Isten legyelemből megmenekedti”-nek aposztrófálja) a beszéljünk inkább a városokról, s a zsidókról, akik 1946 tavaszán ott élnek.

Kecskemét

Ez alföldi „hírös” városba épp akkor értünk, mikor javában dult a „macszháború”, semmivel sem csöndesebben, mint Pesten. Arra mindenestire jó volt ez, hogy előkerített kb. 20 olyan zsidót, akikről még a főrabbi sem tudott. Templomba járnak, zsidó közösségi felhívást résztvenni, bajukat megvitatni, — azt nem! De ingyen laskát kapni az amerikai zsidók s az itteni Joint jóvoltából, azt már igen.

Kecskemét zsidói mind elhelyezkedtek, munkanélküli nincs és öreg és tehetetlen nincs, azokat kiirtották — Auschwitzban. A legidősebb zsidó talán 61-62 éves. S ugyanúgy, ahogy öregek nincsenek, hiányzanak a gyermekek is. Különben a számok rettenetesek. 936-at vettek Auschwitzba, néhányan kerültek csak vissza. 110 embert a Gestapo hurcolt el, ezek közül öt került haza. Ma mintegy 350 zsidó lelket számol az egész város s ezek közül is egyharmada újonnanjött. A régi kecskeméti családokból mindössze 5 család maradt meg kisebb veszteségekkel. S ami még elszomorítóbb, a felszabadulás óta összesen 4 születést anyakönyveztek. Nem esoda, ha a fiatal s agilis főrabbi nem találja helyét. Hiyalból is állandóan ide-oda kell utazgatnia, mivel nemcsak

Kecskeméten rezideál, hanem Szolnokon is, de ezen túl, kedvellen, mert nincs és nem is lehet megelégedve közösségével. Ifjúság nincs, nincs tehát eleven és dinamikus hajtóerő. Nem hiszem, hogy a kecskeméti zsidóság még ilyen kis létszámban is együtt maradhat és valóban, az emberek csak aziránt érdeklődnek, mikor lehet menni és hova lehet menni. Pedig Kecskemét az a város, ahol tulkmoly antiszemitizmust nem észleltünk. Másutt annál komolyabbat.

Szeged

Mióta utoljára itt jártunk. Szeged nagy változáson ment keresztül. Megépült állandó hidja kocsik számára is és ez megváltoztatta szinte a város ritmusát. Azért ennék ellenére a város még ma sem eleven. Nyolc óra után legföljebb elvélve látsz embert az utcán, a villamosok is állanak fél-nyolc tájban. A boltosok örülnek, ha nem kell kinyitniok s itt is ugyanazt tapasztalod, amit szele egész országban, nem szívesen adnak el. Lehet, hogy aranyért igen, de prugéért semmiesetre sem. Hogy az emberek tulajdonképpen miél élnek, az rejtély, noha meg kell mondjuk őszintén, az élelmiszerárak sokkal alacsonyabbak mint Pesten és van minden bőséghen. A hitközségen feljes erővel dolgoznak. S a hitközség székházát nagy tétel hirdeti magyarul és oroszul: Szegedi zsidó hitközség. Az izraelitáskolással, ha másként nem, legalább névleg felhagyottak. S ahhoz képest, amit várt, meglepő fényes hajadók. Megteremtődött a Kulturház s a zsidók kezdenek oda is szokni. A kitértek ügye itt is nagymértékben foglalkoztatja a zsidóságot. A főrabbi mindenképpen kivétel nélkül maga elé el, beszél és rábeszél s mutatkoznak is eredmények, akadnak visszatérők. De ezért olyan is akad, aki kijelenti: ha nem kapom meg a Joint, segélyt, akkor becsületzavarrá kitérek. Általában rémes, mennyire demoralizálta és demoralizálja a szó szoros értelmében a segély az embereket. A segélyezés eme módját végleg meg kellene szüntetni. Igaz, jónéhányan kértek Szegeden existenciális segélyt is, varrógépet, miogyebet, de egyetlen egy sem — vagy legalább is nagyon kevés — kapta meg a kért eszközöket, gépeket s ezek azok, akik legjobban el vannak keseredve.

Van olyan suszter, aki ha törénetesen cipőjavításhoz jut, kénytelen keresztény suszterlársútól kölcsönvenni a szerzősámkat, mert neki sajátja nincs. S hogy ez a kölcsönkérés sokszor nem is eredményes, az csak természetes.

Szegeden van ifjúság, mégpedig jelentős számmal, de erről az ifjúságról a város nem igen vesz tudomást. A Joint gyermekotthonaiban majdnem 400 gyermek nyert elhelyezést, de a szegedi zsidó nők mással vannak elfoglalva s nem érnek rá törődni árva és félárva gyermekekkel. Akik, ha meg is kapják a Joint-tól a mindennapi legszükségesebbet, még nagyon sok mindent használatlanul s kaphatnának, ha a zsidó nők kicsit szígyüüknek tekintenek az otthonokat. Hogy ez így nincs jól, azt mindenki érzé, de lenni még nemigen tettek eddigelé. A kezdeményezések most részünkről megtörténtek, meglátjuk, lesz-e fogantatja. Mert ezek a gyermekek és vezetők mindent megérdemelnek. A legszebb élvezet megnézni péntekesti táborúzüket, meghallgatni dalait, jeléseiket, kitalapintani észreüket, megérezni lelküket. Az egész zsidó közösség új életre élevenedhetne, ha a gyermekeket bekapcsolná vépkeringésébe. Így azonban? Szomorúság nézni, milyen tukkban vonulnak be az előadóterembe a gyermekek, akkor, amikor hátkettekről pingpongnomokról hall az ember lépten-nyomon.

Makó

A Szegedről Makóra vezető út is ifjúságunkkal van tele. Mindjárt Újszegeden a szőregi-uti otthon, majd Kiszomborban a mezőgazdasági telep és Deszken a híres hébernyelvi iskola. Tulajdonképpen így is van ez rendjén. Komoly nevelelő munkát sokkal jobban lehet a fővárostól távol végezni s megint csak mozgalmi ifjaink tudatosságára vall, hogy ott, honaikat, telepeiket ezeken a helyeken létesítették. Öröm mindennütt megállni, megnéz-

ni a sürgő-forgó életet s egészen felvidámulunk, mire beérkezünk a hagymavárosba, Makóra. Az autó a gyönyörű, épen maradt templom előtt áll meg, ahol már nagy tömeg várja az előadót. Mikor azonban kissé firtatjuk a makói zsidóság viszonyait s helyzetét, kiderül, ez a tömeg nem a többséget jelenti. Makón ma mintegy 800 zsidó lélek el, orthodoxok és neológok erősen elkülönülten egymástól. A hitközség elnöke, egy szelid és szolid öregúr, civilben különben fogorvos, erősen panaszkodik híveire, de panaszában sok a lemondás, a tehetetlenség érzete, talán ha fiatal, agilis és egy kissé erőszakos ember állana a hitközség élén, többet érne el. Mert itt még istentiszteletet sem lehet tartani, annyira közömbösek az emberek. A templomban, a beszéd után éri aztán a legnagyobb meglepetés az előadót. Egymásután állanak fel a vitatkozók, legalaposabban foglalkozik a témával a kommunista szónok, állításait aránylag könnyen, saját gygyereivel, saját dialektikájával lehet megvitatni. A fő az, hogy a jég megtört, a templom előtt még egy órával az előadás után is csoportok vitatkoznak.

Végző benyomások

Talán a legfontosabb az, hogy a vidék erősen várja a pesti híreket és előadókat. Nagy és fontos hivatást végezne, az aki szisztematikusan sorra venné az ország valamennyi hitközségét. Sok ember lehetne újból zsidóvá aktivizálni s a közösségi munkába hívni. Persze, a dolgot nem könnyű, szörnyen fáradságos és megvannak a maga veszélyei. De megéri, anynyi bizonyos.

DÉNES BÉLA

Kohn Gizi és Irén
füző és fehérnemű szalon
II. Akácfa-u. 4. II. 2V

Ne csináljon lakás gondot,
keresse fel

Pesten: VIII. VAS-UTCA 5. — Budán: ALRUFÁS-U. 1.

Vidéki kereskedők!

Népszövefkezetek!

UTANVÉTEL

ismét szállít papírszövefket, falvédőt, állványpapírt, levélpapírt, cigarettapapírt s mindenféle papírárut. Dus választék.

GYÖRGY IMRE, Bpest, Deák Ferenc-utca 15. Tel.: 380-515.
PéNZ távirati átutalás esetén nagy árcsökkentéssel.

HIREK

— **A holttanúvilánításról** szóló igazságügyi miniszteri rendelet megjelent a hivatalos lapban. A rendelet részletes ismertetésére a megfelelő gyakorlati utmutatókkal együtt, legközelebbi számunkban visszatérünk.

— **Vendégszónoklat.** Pénteken, ez év május 3-án, este 1/2 8 órakor a dobányutcai templom istentiszteletén prédikál Rev. Michael Elton c. f. az angol hadsereg tábori lelkésze, aki a Londoni Magyar Zsidó Egyesület megbízottja s most küldetésben van Budapesten.

— **Debrecen zsidósága a Stat. Izt. Hitközség** rendezésében a helybeli Joint igen nagyarányú anyagi támogatásával impozáns keretek között ünnepelte meg közösen rendezett szüdbesztését a hitközség székházának dísztermében. A megpróbáltatások súlyos két esztendője után először gyűlt össze Debrecen zsidósága, hogy méltó keretek között ünnepelje meg a felszabadulás ünnepét. A több száz főnyi tömegben ott voltak a szerencsés körülmények között megmenekült gyermekek családok, de különösen a családokat és otthonukat veszített hitvesek. Az első estén dr. Weisz Miksa főrabbi szót felvett és vigasztaló szavakkal az egybegyűlekhez, a második estén Grünhut Henrik vallásnár ismertette az ünnep jelentőségét s a szüdbesztési szertartásokat. Ugyanekkor a Joint konyha ellátottjainak Rosenfeld Miksa tanár tartott magasszínvonalú előadást a Joint életkörülményeiben.

— **Lelkészszerződés** kinevezés. Dr. Morgenstern Benő rabbi a honvédelmi miniszter a honvédség nívós állományában a lelki ügyek és nevelés állománycsoportban szüdbesztés léptette elő.

— **Herskovits Fábrián előadása Szegeden.** Dr. Herskovits Fábrián rabbi, a Klat elnöke, vasárnap, április 28-án a szegedi chaverok felkérésére meglátogatta a szegedi zsidóságot, melynek körében rendkívül szívélyes fogadtatásban részesült. A zsidó hitközség kulturterében „A zsidókérdés megoldása a zsidó állam” címmel nagyszerű előadást tartott. A termet zsufolásig megtöltött közönség tetszésnyilvánítását kísérte a mindvégig érdekes előadást.

— **A pécsi hitközség ünnepe.** Felmelkő ünnepség színhelye volt a pécsi zsinagóga április 22-én, Pészach hetedik napján. Bár-mivákká avallák Somogyi Péter és Tamás, akik a deportált pécsi gyermekek között egyedül tértek haza s akik országos viszonylatban is az első hazatértek voltak. Az istentiszteleten a pécsi hitközség meghívására Dr. Scheiber Sándor,

az Orsz. Rabbiképző Intézet tanára avatta fel őket, majd Roth Sándor, a hitközség új elnöke intézett az avatottakhoz beszédet a közösség és a kiterjedt család nevében. A hívők nagy számban való megjelenése is dokumentálta, hogy az avató-ünnepet a hitközség ünnepeinek tekintették.

— **Angol tábori-rabbi előadása a Rabbiképző Intézetben.** Michael Elton londoni rabbi az angol hadsereg lelkész-századosa vasárnap, május 5-én, délután 5 órakor a Rabbiképző Intézet dísztermében „Az angol zsidóság helyzete a háború éveiben” címen magyaryelvű előadást tart. Ezen az előadáson az intézet igazgatósága minden érdeklődőt szívesen lát.

— **Megjelent az Ichud-füzetek legújabb száma.** Az Ichud-füzetek áprilisi számát is nagy örömmel olvastuk. Ez a szám hosszabb lélekzetű írásokat közöl, így Katzenelson Berl ifjúkori emlékeit és Erecbe vezető útját. Dénes Béla világos okfejtéssel és számszerű adatokkal tárja elénk a zsidók anyagi restitúciójának akadályait. Megrendülten olvastuk Komlós Aladárnak a fasizmus és a háború magyar zsidó író áldozatainak emlékünnepején elmondott megemlékezését, melyben a kegyelet virágjait teszi le a mártír zsidó írók jelképes sírjára. Halász Sándor a kritika jogán boncolgatja a közelmúlt eseményeinek kiutatát a zsidóság életére. Az Énekek énekének egy részlete, Gelléri Endre fordításában, egészíti ki az értékes füzet tartalmát.

— **Né Hámizráchi** szeretettel várja asszony és leány barátait heti Szidra előadására május 4-én d. e. 11 órakor Laudon-u. 3. szám alatti helyiségében. A Szidra-magyarzat után Torday Judit fog a zsidó irodalom remekei közül néhányat előadni.

— **A VII. ker. Nögyelet** az idei Pészach-ünnepeken már a régi mederben fejlette ki áldásos működését. Megtartották kélvi kénszer szünetelés után újra, nagyszabású szüdbesztését.

ket, melyeken mindkét ízben 300-300 olyan vendég vett részt, akik szüdbesztést otthonukban nem áldozhattak a hagyományoknak. A VII. ker. Bethlen-téri Templomkörzet vezetőségével együtt rendezett szüdbesztésen dr. Schwarz Benjamin főrabbi tartotta nagyszabású hitközség-előadást, melyben Budapest egész zsidóságának fejezi ki köszönetét a Joint iránt.

— **A zsidó összefogás,** melyet ellenségeink — mint mondotta — a múltban mindig kifogásoltak, lényegesen létezik, de nem valami rejtélyes világhatalom elnyerése céljából, hanem arra, hogy segítsük egymást, ha nagy bajban vagyunk. Mi, magyar zsidók azonban ne tartjuk természetesen, hogy a Joint segít rajtunk, ne viselkedjünk úgy, mintha chez a segítséghez nekünk jogunk volna, hanem küldjük forró szívvel hálánkat és köszönelünket amerikai hitveseink felé, kik hallatlanul impozáns módon gyakorolják a jeltkönséget velünk szemben és lehetővé teszik a megmaradt zsidóság elesettjeinek is, hogy fennmarhassák magukat.

A Nögyelet huszvétra több mint egy milliárd pengő osztott szél, melynek alapja az a jövedelem volt, mely a Zeneakadémiában rendezett hangversenyből származott, amelyen a főváros régi zsidó művészgárdájának tagjai közül több ifjú zsidó művész is részt vett, hogy a Nögyelet hagyományához híven, alkalmat adjon tehetségük bemutatására. A Nögyelet folytatja 27 éves munkáját. A vezetőség élén az elnöki tisztet ma is Grünfeld Miksáné tölti be. Mellette Eppler Sándorné és

Roth Sándorné mint társelnökök, Aczél Zsigmondné, Kovács Hermanné és a Nögyeletnek megalakulásától fáradhatatlan főtitkára, Ujhely Géza néködnek.

— **A Hochhaus Héber Országos közli,** hogy szombaton, május 4-én, délután 4 órakor dr. Roth Ernő, rabbi-képzőintézet tanár tart előadást „Chibath hárec bálámud” címmel. Arany János-u. 29. tábor-terem. Hébonól tudó vendégeket szívesen látunk.

SZABADSÁG-HEGYEN

Noémi orth. penzió

Nyitva. Cédus-u. 5/B. T.: 161-812

Rövid és norinbergi nagykereskedéshez tőkéstársat

keresők. A város szívében nyitott utcai üzlettel rendelkezem és jog-érvényes igazolványom van. Levelezet „Arabeskercen és olbelyez s blasztiva” jellegre a kiadóra.

Kávéház, vendéglői rendezés

GYORSMÉRLEGEK, NATIONALKASSZÁK, IRÓGÉPEK.

vétel szállítás

Rosenfeld

Népszínház utca 31

Pedikür,

TYUKSZENVÁGÁS, LÁBÁPOLÁS, Fonyócs, Szüdbesztés-u. 28. ház.

Okleveles ovónót

esetleg tanítónőt és egy hitoktatót (melamed) alkalmazunk. Jelentkezés: SINGER Lipót, VIII., Megdóba u. 25.

Vidékre menne

csinos, intelligens, budapesti úriasszony, kissával, nívósabb háztartás vezetésére. Válaszokat „Kulturált nő” jellegre a kiadóra.

GYORS Ontifot

napszemüveg javítás Teréz-kört 48.

A VIII. kerületi Clonist-csoport közös egy agilis, fiatal, meglátásos PÉNZBESZEDŐT, aki a titkári beosztást is elvégezi. Fizetés meggyezés szerint. Ajánlatok „Clonist” jellegre a kiadóra.

Vidéki

fűszernagykereskedők, fűszerkereskedők bevásárlásait vállalja. Bevezetett szakembert jellegre a kiadóra.

Intelligens nevelőnőt

keresek két 5 éves kislány mellé. IV., Irányi-utca 10.

Társulnók

forgalmas útvonalon lévő üzlettel, pénzzel és pénzzel rendelkezővel. „Szatara engedélyem van” jellegre a kiadóra.

Tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy Édesapám

Komoly Lajos

hosszu, nemesen viselt szüdbesztés után ellunyt.

Komoly Judit

Fürödjön otthon!

vegyen egy KÖRFOR elektromos boylert, egy mázsa fa árért 70× megfürödhethet

Gyártja, bemutatja, felszereli
Körmendy és Tsa VII., Kazinczy-u. 9.

Vidékről és vidékre

személy és teherszállítás ifj. NAGY, Vas-utca 2/b.

ZSIDÓ VILÁGHIRADÓ

ZSINAGOGÁK FOLYNAK NÉMETORSZÁGBAN

A párizsi *Droit et Liberté* tudósítást küld Frankfurtból, ahol rövidesen új zsinagógát építenek. Egyelőre a frankfurti városi tanács — a megszállási zsinat parancsnokának rendelkezése — három emlektáblát állított fel azokon a helyeken, ahol 1939 november 9-én a nézők felgyújtották a város hatvan nagy zsinagógáját. A frankfurti hírlapság, térszolgálati mellékletében beszélt a városban megmaradt zsinagógák és a városi magisztrátus ügyéről.

Mannheimban múlt héten újjáavatták a restaurált régi zsinagógát, amelynek rendezőbizottságát a város végeztette el. Sajnos, Mannheimban, ahol Hitler uralkodás alatt 6700 zsidó élt a hírlapság, most csak 60 zsidó él.

SZAVJEL KÉRTÉK A „NEMZETI BIZOTTSÁGRÓL”

A felhívatás jellegű szavjelt folyóirat, a moszkvai *Temps Nouveau* írja: „Nem lehet tagadni, hogy Palesztina voltaképp mandátumos területnek számít. Az Egyesült Nemzetek első ülésszakán alkalmából ugyan több delegátus említett különböző mandátumokat és mandátum-tereket, amelyeket bele kell illeszteni a nemzetközi gyűjtőrendszerbe. De Palesztina sokaság szerepelt ezen a listán. Angol körökben azzal magyarázzák ezt a körülményt, hogy mindenki meg akarja várni az Angol-Amerikai Palesztina Bizottság jelentését. Ez a bizottság Washingtonból indult el, azután Londonban folytatja tevékenységét, majd sok országot beutazott. De talán szabad megkérdeznünk: *voltaképpen mi a jogalapja e bizottság működésének? És kiől kaphatott megbízást egy ilyen bizottság a Palesztina-probléma megoldására, amikor a közvetlenül érdekelt feleket nem kérték fel arra, hogy résztvegyenek a bizottság munkájában?* Az Egyesült Nemzetek szervezetének semmi köze sincs ehhez a bizottsághoz. Az arab közvélemény joggal méltatlankodik annak a láttára, hogy az arab világ hozzájárulása nélkül öngyilkos dűlőre vieni a kérdést. És nem dughatják be a fülünket az olyan vélemények előtt sem, mint amilyen Einsteiné, a híres tudósé, aki nyilván kijelentette: *„Az Angol-Amerikai Palesztina Bizottság csupán sajátmagától kapott*

jogelvetést az a célja, hogy „fűtélhőbe” burkolja az újraelpolitikát, amely megerőltetetten szítja a gyűlöletet a zsidók és arabok között, mert csak így módon tudja tartó ad tenni az angol uralkodó. Furcsánunk kell ennek a rejtélyes bizottságnak az eljárását, amikor éppen megkezdte működését annak a világszervezetnek a pépezete, amelyben az Egyesült Államok és Anglia is helyet foglalnak.”

AZ „ESCHER TAGEBLATT” A ZSIDÓKÉRDÉSÉRŐL

A luxemburgi *Escher Tageblatt* érdekes vezércikkben foglalkozik a zsidókérdéssel. A *Zsidó probléma és népi probléma* című vezércikk a többi között ezeket tartalmazza:

„Igen, aki önként asszimilálni akar, azt nem szabad megtagadni ebben az igyekezetében. De azt sem szabad megakadályozni, hogy az emberek megmaradjonak nemzeti és népi sajátosságukkal. Rossz szolgálatot tesznek az emberiségnek azok, akik uniformizálni akarják a világ szépségeit azon is alapszik, hogy sokszínű. Ezer-századosan kar, minden olyan népi kultúráért, amely elhalványodik.”

„A zsidók egyoldalú kereskedelmi beállítottságával, főleg köztük a *hasidim* megállapítja: *„Palesztinában és a Szarjertümben a zsidók mentesültek az egyoldalú kereskedelmi tevékenység kényszerétől. És bebizonyosodott, hogy szorgalmas munkásokként, dolgozó parasztoikként és lelkiismeretes tisztviselőkként is megkeresik a kenyerüket. Az ok egyszerű: ezekben az országokban a zsidók szabadnak érzik magukat és erősebb talajon állnak, kifejezhetik népi erejüket és minden foglalkozás, nemcsak elméletileg, de gyakorlatilag is, nyitva áll előttük. Nem csoda, ha olyan kiemelkedő zsidók, mint például Einstein professzor, prócionista beállítottságuk.”*

TEL-AVIV BUDGETJE

Tel-Aviv városának fejlődésére misem jellemzőbb, mint az az egyetlen adat, amelyet a *Palcor Agency* Jeruzsálemből közölt. Tel-Aviv 1946—1947. évi költségvetése 2 millió font-sterling fölé emelkedett.

KÖZVETLEN LEGI ÖSSZEKÖTTETÉS LONDON ÉS PALESZTINA KÖZÖTT

A *British Overseas Airways Corporation* április 19-én megindította a közvetlen légi összeköttetést London és Palesztina között.

A TRIESTI ZSIDÓK ÁLLÁSFOGLALÁSA

A *Palcor Bulletin* közli, hogy a triesti zsidók, akik nemrég alakították ujja hitközségüket, egyértelműen megállították állást, hogy Triestet csatolják Jugoszláviához. Jugoszlávia volt ugyanis az egyetlen európai állam, amely a legvégső sorban idősorokban is szembeállt az antiszemitizmussal. Ezenkívül Jugoszlávia ma az az állam, amely gyökeresen elpusztította az antiszemitizmus maradványait.

BAJORSZÁGBAN MEGHÁNYTÉK A ZSIDÓK RANFALMAZÓIT ÉS ELFOSZTOTT

Bajországon — mint az angol rádió jelentette — új törvény lépett életbe, amelynek értelmében szigorúan megbüntetik mindazokat a náciakat, akik a múltban zsidók ellen büntetőhatározatokat hoztak. Így tehát hazatelepülést bíróság elé állítják azokat, akik zsidókat letleplesezen bántalmazták; zsidó templomokat felgyújtottak, vagy fosztogattak és zsidó tulajdonot kiszéjtették.

NEM OSZLATJÁK FEL NÉMETORSZÁGBAN A HONTALANOK TÁBORAIT

Eredetileg úgy volt, hogy a közeli hónapokban megszüntetik Németország amerikai kezeltében a hontalanok táborait. A newyorki rádió most *„The New York Times”* külügyminiszter bejelentette: a Németország amerikai uralom alatt levő hontalanok személyek részére létesített táborokat egyelőre nem osztják fel. Ezt a döntést Truman elnökkel való tanácskozás után hozták. A világ zsidósága némi megkönnyebbüléssel fogadja ezt a döntést, amelynek értelmében a hontalan zsidók, ha most még nem is juthatnak Palesztinába, legalább nem kerülnek teljes bizonytalanságba és nem néznek vesztély éhségre.

MAGYAR ZSIDÓ GYERMEKEKET VISZNEK BERGEN-BELSEN RÓL PALESZTINÁBA

Washingtonból jelenti a newyorki rádió, hogy — hivatalos információk szerint — a Bergen-belsen egykori német haláltáborból a közeljövőben 315 apátlan, anyátlan zsidó gyermeket visznek Palesztinába. A brit hatóságok már megadták a bevándorlási engedélyt.

A gyermekek szüleit a németek meggyilkolták és legtöbbjük kiléte sem volt megállapítható. Annyit azonban sikerült megállapítani, hogy az árvaik közt több magyar zsidó gyermek is van. A most elszállításra kerülő csoportot rövidesen újabb gyermekcsoportok követik, amelyek sorában szintén lesznek magyar zsidó gyermekek.

A CSEH ÉS MORVA ZSIDÓK TRAGÉDIÁJÁRÓL BESZÉLT AZ ÖGYÉSZ A FRANK-PERBEN

Prágából jelenti a Cseh Táv Irati Iroda, hogy *Drabek* államügyész a Frank-perben hosszasan beszélt a csehországi és morvaországi zsidók tragédiájáról. Frankot terhelte nagyrészt az a bűn, hogy börtönökben, kizsákmányokban és gázkamrákban pusztított el az ottani zsidóság lövegeit. A német megszállás előtt 180000 zsidó élt Csehországban és Morvaországban, az ostrom év aktőberében pedig számuk már csak 15000 volt.

300 ZSIDÓT GYILKOLTAK MEG A FELSZABADULÁS ÓTA LENGYELORSZÁGBAN

Varsóból jelenti az AFP, hogy a felszabadulás óta Lengyelországban 300 zsidót gyilkoltak meg különböző reakciós bandák. 51 gyilkosság ez év januárjában és februárjában történt. A felszabadulás óta a demokratikus pártoknak mintegy 7000 tagját, valamint a biztonsági szolgálat 8000 emberét is meggyilkolták.

ERICH POMMER MŰNCENNE ÉRTŐDÖK

A *Droit et Liberté* közli Newyorkból, hogy Erich Pommer, a világszerte ismert filmproducer és *„The Great Dictator”* a *„The Great Dictator”* elhagyja a Hollywoodot és Münchenbe költözik. Az amerikai megszálló hatóságok ugyanis felkérték a kiváló zsidó filmzakembert, hogy indítsa meg Németországban a demokratikus szellemű filmgyártást. Pommer régebben az UFA egyik vezetője volt. Nevéhez fűződik *Marlene Dietrich*, *Conrad Veidt*, *Emil Jannings* és *Pola Negri* felfedezése. 1933-ban Göbbel felfelkértette, hogy készítsen náci-filmeket és ez esetben mentesíti a zsidótörvények hatálya alól. Pommer nem fogadta el ezt az ajánlatot, elhagyta Németországot és Amerikában telepedett le.

(SÓS)

Szabadalmazott

művészi ajándékok. Gyémánt, Vétel. Eladás. Gerő Sándor. VI. Ó. u. 21.

Kivándorlók figyelem!

Egy szabad hallos lakást keresek be rendezéssel vagy anélkül „Értékelő” jellegre a kivádban.

HIVJON! JÖJJÖN!

Vessék: férfi és női ruhát, felsőruhát, szőrmekabátokat, cipőket, porcellánt

PETŐFI-SÁNDOR U. 2. (44.útszél) 66 ERNÁSTINA-KÖRUT. 110. GERNYE-MAGYORS.

Száder-esték a Jászivárosban.
A VIII. kerületi templomkörzet előjárósága poszt-ünnepe első estjén 100 szegény részére igen szép száder-estét rendezett, a körzet teljes vezetősége részvételével. Dr. Salgó László körzeti rabbi és Stein Ferenc kántor adták a száderest. Peszách második estjén 125 jászivárosi tanuló részére rendeztek száderest, dr. Salgó László körzeti rabbi és a körzetben tanuló vallásosok részvételével. Ugy az ének, mint a száderesteket a tanulóifjúság maga énekelte, illetve mondta el. A jelenlévő felnőttek meghittott lélekkel állapították meg, hogy az ő számukra is, de különösen a gyermekek számára fejlethetetlen élményt jelentett az ünnepi est.

— A VAC tennisz szakosztályának megkezdte működését. Jelentkezés d. u. 6-8-ig, VII. Erzsébet-körút 2b. I. em. 3. Ugyanott jelentkezzenek azok is, akik az újonnan szerveződő motorosszakosztályban részt ohajlanak venni.

Schulz Jenő cég

Órán-ékszerész (órajáratás)
VII. Wesselényi u. 6. a régi házban

Gergely Miklós

tanácsadó és ékszerész

VETEL ELADÁS

41 éves egyedül maradt asszony hozzájáró, egészsenélvaló bíró urai megismerkedne

házasság céljából

Lehet vidéki is, esetleg Pákozti-nába kívándorló. Teljes című leveleire válaszolok. „Májusban indulunk” jelígre a kiadóba.

29 éves, önálló üzennel rendelkező fiatalember megismerkedne

házasság céljából

csinos, házias leánnyal. „Fényképet visszaküldöm” jelígre a kiadóba.

Előkelő közintézmény

vezető és társadalmi pozíciót betöltő tisztviselője

élettársat

keres. 36 éves nem idősebb hölgyek leveleit kéri. „Újra sorjál az élet” jelígre az Új Élet kiadó kiadóba.

Férjhez menne

csinos, házias, szolid URILEÁNY húgom, jól kereső urimeltemhez. Budai kertés házban két szobás, konyhás, gyönyörű lakása van. „Esetleg kívándorolna” jelígre a kiadóba.

Jó szituált, textiliparral, üzleti helyiséggel, két szobás lakással rendelkező özvegy keres

házasság céljából

tűkével rendelkező, magányos, 50-60 éves kereskedőt vagy tisztviselőt. „Szombattartó” jelígre a kiadóba.

Határozott kereskedő lakással rendelkező hölgytel

házasságot kötne.

„Ninél előbb” jelígre a kiadóba.

Deportált özvegye férjhez menne

55-60 éves, közt. urimeltemhez, Vidéki is lehet. Leveleket „Lakásom van” jelígre Anatól hirdetői, Erzsébet körút 14. kérem.

Szerkesztői üzenetek

(Ebben a rovatban csakis közérdekű levelekre válaszolunk. — Névtelen leveleket nem veszünk figyelembe.)

B. Gy., Budapest. Leveleiből jól esik látnunk, hogy a mai időknek megjelölt felelősséggel és tárgyilagossággal foglalkozik az áltudás kérdésekkel. Ezeknek előrebocsátása után megadjuk a kért felvilágosításokat. Hatóságok előtt folyó ügyeket, mindaddig nem kívánunk foglalkozni, míg azokban jogerős döntés, illetve határozat nincs. A felekezettől távol álló, vagy éppenzággal ellenséges sajtónak könnyű a beíratást kihasználva az egymás közötti „szeszáció” lehetőségeit. A zsidóság felelős vezetősége nem kíván ledönteni, vagy leplezni elkövetett hibákat, vagy büntetést lehet nem „lagad” a nem „cáfolni”, hanem levárja a hatósági vizsgálatok eredményét s azerről megítéli a megfelelő megtorló eszközökkel, vagy szolgálattal elégtételt az igazságtalán megítélésnek. Korunknak, sajnos, ma egyik betegsége, hogy könnyű lelkismeretelt rágnalmaz, vagy terjeszti a hamisít, ragalmakat, anélkül, hogy azoknak valóságáról meggyőződést szerezzenek, vagy megszerzenu megismerésük. A ragalom pedig terjed, méltóság és mérhetetlen károkat okozásokat sokszor anyagokkal is — okoz egy egész közösségnek. Mi zsidóbi és hirdetői vagyunk az erkölcsi tisztességnek, úgy a közéletben, mint a magánéletben s nem egyszerű, írtuk meg, hogy minden zsidó embernek fokozottan kell ügyelnie cselekedeteire, mert ha megeléved, ha büszkék, a még mindig fennálló átalakosítás következtében az egész zsidóságunk ártalmára van. Legutóbbi számnunkból egyébként meggyőződést szerezhetett arról, hogy volt olyan kérdés, — miután az nem képezte hatósági eljárás tárgyát — egész határozottsággal és kimondottan meggyőződtük a véleményünket s ismertettük a való tényállást (macesz ügy). — A hatóság ügyének folkarolása, esetenként még sbb. jól jövekkaról figyelemzéstől, valamint a közbí lenéskel arról kérdéseket ígvekeztünk lapunk hasábján szóvá tenni.

Özr. B. B., Töröksteneniklás és K. P., Budapest. A kérdést az illetékes zsidó lényezők általánosan sürgelék az illetékes hatóságoknál s nem ügybezártokban volt, hogy előtte nem tudták eredményt elérni. Sorait megfelelő helyre továbbítottuk.

A. S., Budapest. Ez a kérdés is azok közé tartozik, amelyet mint sérelmeset, az illetékes lényezők tudomására juttattak, orvosolást kérve. Igéret hangzott el, hogy megfelelő hatósági intézkedés történik.

Férjhez menne

egyedülálló nő, önálló keresettel bíró, 50 év körüli férjhez. „Berendezett lakásom van” jelígre a kiadóba.

Két csinos, 36-os özvegyasszony barátinó, komoly ismeretséget keres

házasság céljából

„Vidéki is lehet” jelígre a kiadóba.

48 éves özvegy, füzorüzlettel

férjhez menne

Önálló iparoshoz, „Kereskedő” jelígre a kiadóba.

Férjhez menne

Intelligens, kereskedő, egyedülálló özvegyasszony. Füzettel és tekintélyes vagyonnal rendelkezik. Jelígre: „55-60 között”

IPAROSHOZ, KERESKEDŐHOZ

férjhez adnám

38 éves unokahúgomat, kínai kétféleszobás, berendezett, főbérleti lakása van. Kifűző háztárszszony és elsőrendű kereskedő. „Mielőbb” jelígre a kiadóba.

NYUGDIJAS, állásban lévő, lakással rendelkező

gyermektelen özvegy férjhez menne

vidékre is, 50 év körüli rendelkezési viszonyok között élő urimeltemhez. „Tiszteletlen” jelígre a kiadóba.

Deportálástól özvegyen létez őkerült 45 éves vidéki nagykereskedő, jólmenő üzlettel és lakással keresi 30 éves felőli orih. leány ismeretséget

házasság céljából

Teljes című leveleket kerek. „Baldon egymásért” jelígre a kiadóba.

Ismeretséget hiányában ezúton keresem

házasság céljából

40-50 év körüli, biztos egzisztenciájú, komoly urimeltem ismeretséget, kínai gyermekének édesanyja leány, intelligens, csinos, uriasdálból való vagyok. Özvegyem maradtam fiammal, kínai szintén hiányzik az édesapa. Csak komoly, teljes című levelet kerek. „Gyermekemektől, önmagunkért” jelígre a kiadóba.

Feleségül vennék

Jó helyből, intelligens, önismelkú szigorúan vallásos orih. leányt vagy asszonyt 29-32-ig, ki hajlandó Pákozti-nába kívándorolni. Leveleket lehetőleg fényképpel, díszképpel, „Kézzel Chejll” jelígre a kiadóba.

Bénősülne

munkabíró, 38 éves volt kereskedő, aki 40 évig fűszeres volt. Vidékre is mennék. „Fűszeres” jel. a kiadóba.

Egyedül maradt özvegy urinó

férjhez menne

50-55 éves kereskedőhöz, lehet iparos is, aki minden káros szenvedélytől mentes. Segítésemre lenne előnytől díszmú és rövidtáru báletmet, Szeretnék kívándorolni, vagy amint jövendőbelim jónak lát. „Kálldó” jelígre a kiadóba.

Megismerkedne

dolgozó leány

hasznó 30-as férfivel

házasság céljából.

Budapesti vagy vidéki. „Lehet özvegy is” jelígre a kiadóba.

Kereskedelemben jártas

teljesen egyedül maradt, intelligens, anyagiával rendelkező

48 éves férfi

keres. benősülési lehetőséggel, rentabilitás vállalkozással, rendelkez. bizsoltat csinos, önismelkú, 40 év körüli hölgytel. Részletes válaszokat „Pünkösdi” jelígre a kiadóba.

„Nem leszünk többé egyedül”

Jelígrenek levele van a kiadóban V. D. tel.

A zsinagóga naptára

Május 2, csütörtök: Ijfar 1, péntek: 2, szombat: 3, vasárnap: 4, hétfő: 5, kedd: 6, szerda: 7, csütörtök: 8.

Szombaton, május 4-én heti szidra: Kődausim, háftóra: Amosz IX, 7-15.

IMÁDÓK:

Imaházak	Péntek		Szombat		Hétköznap	
	este	reggel	d. e.	d. u.	este	reggel
Dobány	7/8	7/10	7	8/6	7	7/8
Rumbach	7/8	7	10	7	8/5	7
Bethlen	7/8	7	10	7	8/5	7
Csáky	7/8	7	10	7	8/5	7
Dóza	7/8	7	10	7	8/5	7
Nagyfűv	7/8	6	—	7	8/5	7
Páva	7/8	9	—	7	8/5	7
Zugló	7/8	7	10	7	8/5	7
Füvárval	7/8	7	10	7	8/5	7
Leányvár	7/8	7	10	7	8/5	7

Péntekesti gyertyagyújtás: 7 óra 45 perckor.

Budai istentiszteletek: III. Zsigmond-u. 49. és XI. Bocskay-u. 37. péntek este 7/8-kor, szombaton d. e. 1/11 órakor, a Thorock-u. 6/b. egyelőre csak péntek este 7/8-kor.

Óbudai templom: III. Zichy-utca 9. péntek és ünnepele 7/8 órakor, szombat és ünnepe d. e. 9 órakor

41 éves, volt deportált munkás-ember, 35 év körüli nő ismeretséget keresi

házasság céljából

„Neolog” jelígre a kiadóba.

Főbérleti lakással rendelkező két fiatal uriaszony megismerkedne komoly, egzisztenciával bíró urakkal

házasság céljából

„Gyermek nem akadály” jelígre a kiadóba.

48 éves, egyedül maradt, korreki, ÖNÁLLÓ KERESKEDŐ

benősüine, nőüine

Leveleket „Egyedül nehéz” jelígre a kiadóba kerek.

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. Síp-u 12 - Telefon: 625-0334

Kiadótula-donos: A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS HODAJA
Fetelő szerkesztő és felelő kiadó ROOZ REZSO

Előfizetés egy hóra 8 millió P.

Postafutarképzenti csekközvetítés száma: 26.209. (Magyarország levél-tak. Országos Irodája)

Beküldött kéziratokat nem örtünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomda műtől-tel. 26.209. Budapest. Felelős vezető: Margittay Antal